

Flens järnvägshotell

Orresta 3:5, Flens socken, Flens kommun, Södermanlands län

Antikvarisk förundersökning

Dag Forssblad

Flens järnvägshotell

Orresta 3:5, Flens socken, Flens kommun, Södermanlands län

Antikvarisk förundersökning

Dag Forssblad

Rapport 2007:4

© 2007 Sörmlands museum

Beställningar kan göras hos:
Landstinget Sörmland
Kultur & Utbildning Sörmland
SÖRMLANDS MUSEUM
Box 314, S-611 26 Nyköping
arkiv.bibliotek@dll.se
www.sorlandsmuseum.se

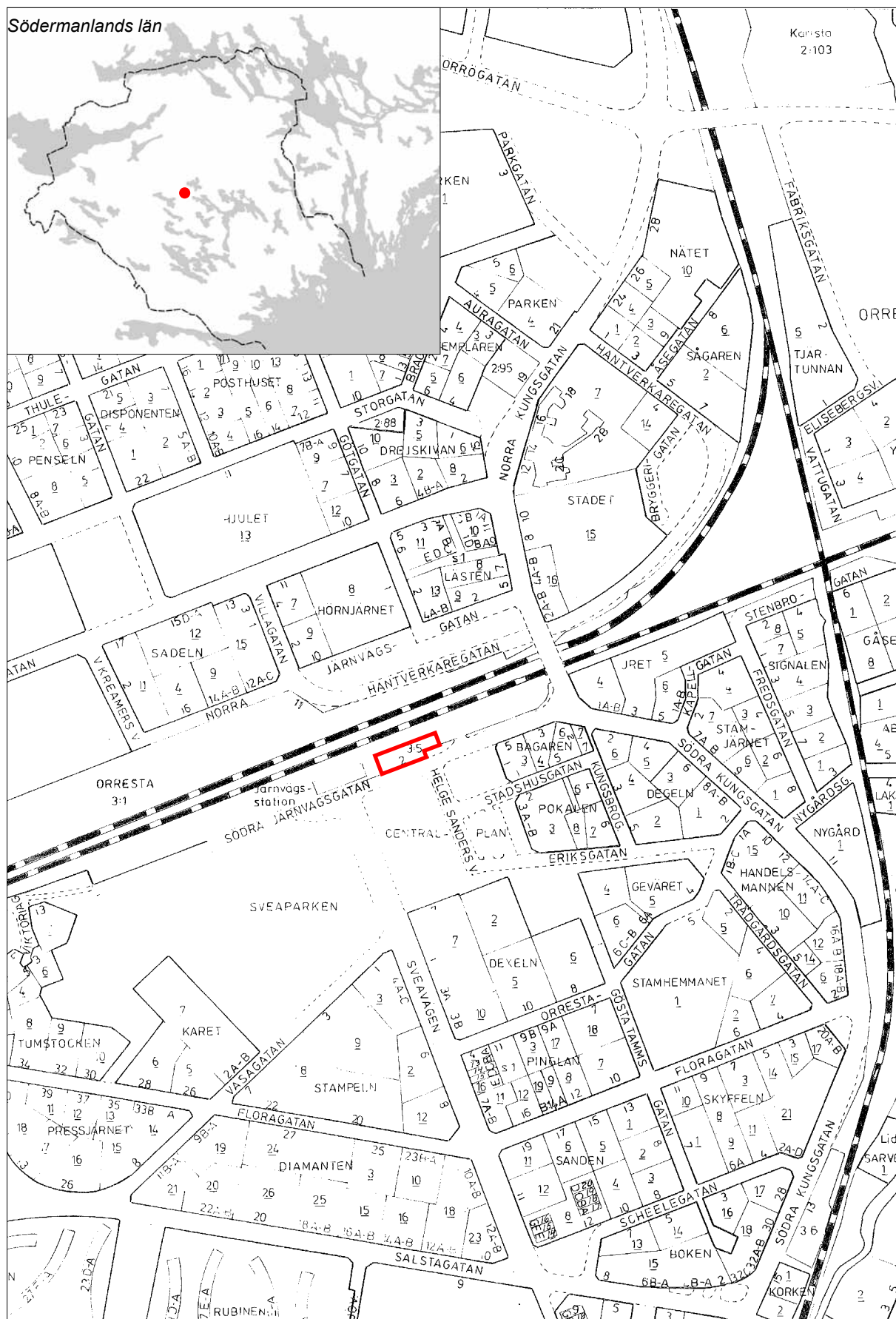
Författare: Dag Forssblad, byggnadsantikvarie
Omslagsbild: Dekorationsmålning i Kungamatsalen. Foto Dag Forssblad.
Foto, där ej annat anges: Dag Forssblad, Sörmlands museum.
Diarienummer: KN-KUS07-404

Allmänt kartmaterial: ©Lantmäteriverket. Ärende nr MS2006/01672

Nyköping 2007

Innehåll

INLEDNING	5
Historik	5
Bakgrund och uppförande	7
Hotelllets arkitekt, Gustaf Lindgren	8
Byggnads- och reparationshistoria	8
TEKNISK BESKRIVNING	11
Grundkonstruktioner, bärverk och yttertak	11
Fasader	12
Antikvariska iakttagelser	13
Interiör	15
KULTURHISTORISKA VÄRDEN	45
Värden att beakta vid projektering	46
SKADEBILD	47
Grundkonstruktioner, bärverk och yttertak	47
Fasader	48
Interiör	48
Prioriteringsordning	48
KÄLLFÖRTECKNING	51
Litteratur	51
Arkiv	51
ADMINISTRATIVA UPPGIFTER	53

1 Flens järnvägshotells läge, fastigheten Flen Orresta 3:5, markerat med röd linje. Utsnitt av Adresskarta för Flen, Flens kommun. Upprättad år 1986.

INLEDNING

Länsstyrelsen i Södermanlands län gav under sensommaren 2007 Sörmlands museum i uppdrag att utföra en antikvarisk förundersökning av Flens järnvägshotell med anledning av inkommen ansökan om byggnadsvårdsbidrag för renovering av byggnaden.

Arbetet har utförts av byggnadsantikvarierna Dag Forssblad och Eva Wockatz under tiden september till december 2007. Presenterade iakttagelser baseras på okulära besiktningar från mark och golv, varför fördjupade undersökningar krävs inför framtida underhållsarbeten. Invändiga åtgärder bör föregås av en fördjupad förundersökning med inriktning på våningsplanens rumsindelningar och ytskikt.

Vad definierar ett järnvägshotell? År 1905 fanns det hotell- och restaurangbyggnader vid 30 av statens järnvägsstationer, vilka var uppförda inom statens markområden. Av dessa var 8 uppförda i statlig regi, övriga av privata intressenter. I nära anslutning till många andra stationer fanns det ytterligare privata hotell- och restaurangbyggnader som var uppförda utanför statens mark. Vi har definierat båda kategorier som järnvägshotell.

Historik

Flens stationssamhälle utvecklades i samband med Västra Stambanans dragning mellan Stockholm och Göteborg. Västra Stambanan öppnades för allmän trafik den 8 november 1862. Flen blev en viktig knutpunkt och blev municipalsamhälle 1902 och stad år 1949. Flen hade år 1861 en folkmängd på 774 personer, vilken år 1905 hade ökat till 2247 personer.

Samma år som Västra stambanan invigdes uppfördes en stationsbyggnad av trä i Flen. Byggnaden uppfördes i enlighet med ett typhus för stationsbyggnader, den så kallade Gnestamodellen, ritad av Adolf Wilhelm Edelsvärd, Statens Järnvägars chefsarkitekt. Järnvägslinjerna Flen-Nyköping och Flen-Eskilstuna öppnades 1876. Hela sträckan Ludvika-Oxelösund, senare samlad under namnet TGOJ, invigdes i september 1877. Trafikaktiebolaget Grängesberg-Oxelösunds järnvägar, bildat den 1 januari 1931, gick från Ludvika till Oxelösund och byggdes för att frakta järnmalm från Bergslagen till hamnen och järnverket i Oxelösund.

Flens utveckling innebar ett ökat behov av ett större och mer ändamålsenligt stationshus. Den nuvarande

2 *Flens stationsmiljö från sydväst omkring sekelskiftet 1900. Stationshuset t v, järnvägshotellen t h med det äldre hotellet i förgrunden. Fotograf Maria Kindberg, Gnesta. Sörmlands museums arkiv (SLM M025297).*

stationsbyggnaden uppfördes 1892-93 efter ritningar av arkitekt Folke Zettervall, då den tidigare stationsbyggnaden flyttades till Skebokvarn. Uppförandet av ett nytt stationshus innebar också att godsmagasinet, uppfört 1862, flyttades till nuvarande läge på andra sidan bangården. Flens stationsbyggnad och plattformstak är statliga byggnadsminnen enligt regeringsbeslut 1986-08-21 och 2007-03-22.

Det tidigast kända hotellet i Sverige med benämningen järnvägshotell öppnades 1859 i Göteborg. Under de följande årtiondena uppfördes ett fyrtiotal järnvägshotell och även ett stort antal järnvägsrestauranger. Hotell uppfördes framför allt vid viktiga knutpunkter där övernattnig var nödvändigt för resenärerna. Restauranger fanns vid de stationer där tågen gjorde längre uppehåll, bland annat för påfyllning av vatten och kol. En typisk hotell- och restaurangbyggnad hade matsalar och ekonomiutrymmen i bottenvåningen och rum för resande i övre plan. Restaurangrörelserna vid stationerna styrdes av strikta ordningsföreskrifter avseende bland annat matservering och utskänkning av vin och öl.

Under 1850- och 1860-talen ansågs det vara statens ansvar att uppföra och driva restauranger och hotell i anslutning

till de statliga järnvägarna. Efter hand förändrades synen på detta och under 1870- och 1880-talen uppfördes till exempel alla restaurang- och hotellbyggnaderna på de norra järnvägslinjerna av enskilda personer, undantaget härbäret i Storlien.

Glansperioden för järnvägshotellen och restaurangerna var 1800-talets sista decennier. De första restaurangvagnarna infördes 1897, vilket var början till slutet för järnvägsrestaurangerna. Efterhand som antalet sov- vagnar ökade och restiderna blev kortare avtog också järnvägshotellens betydelse.

I slutet av 1870-talet uppfördes det första järnvägshotellet i Flen, troligen ritat av arkitekten A W Edelsvärd. Hotellet uppfördes och drevs av fru Mathilda Thorslund enligt ett kontrakt mellan henne och Kongl. Styrelsen för Statens järnvägstrafik, upprättat den 3 augusti 1877.

I Södermanlands län har det förutom i Flen funnits järnvägshotell i bland annat Gnesta, Katrineholm, Låstringe och Oxelösund. Av dessa var det enbart hotellet i Katrineholm som uppfördes i statlig regi.

3 Flens järnvägshotell från nordväst före ombyggnaden 1903. Det gamla hotellet skimtar till höger i bilden. Fotograf Dagmar Eriksén, Sörmlands museums arkiv (SLM M035762).

Bakgrund och uppförande

I juli 1894 kontaktades Kungliga järnvägsstyrelsen av hovintendenten Carl August Tamm, greven Fredrik Claësson Wachtmeister, riksdagsman, och trafikchefen F von Krusenstierna angående planer för att uppföra en ny hotellbyggnad. Intressenterna hade varit i kontakt med Mathilda Thorslund för att undersöka möjligheterna att ta över det befintliga hotellet. Thorslunds krav på ersättning hade dock ansetts vara för höga. Enligt kontraktet mellan Kungliga järnvägsstyrelsen och M Thorslund kunde hotellet inlösas efter värdering av gode män, vilket Tamm, Wachtmeister och Krusenstierna krävde skulle ske. Kontraktet med Thorslund sades upp av Kungliga järnvägsstyrelsen den 10 augusti 1894 och värderingen av befintlig hotellbyggnad gjordes den 13 oktober i närvaro av bland annat A W Edelsvärd. Den exakta orsaken till övertagandet har inte gått att utläsa i påträffat arkivmaterial. En möjlig orsak kan vara närheten till Stenhammars slott, beläget drygt 2 km sydväst om Flen. Slottets betydelse för besök av prominenta personer innebar troligen ett behov av ett hotell och en restaurang av klass i samhället. När Flens järnväshotell uppfördes 1896 ägdes Stenhammars slott av hovmarskalk Anders Robert von Kræmer.

I januari 1895 upprättades ett kontrakt mellan Kungliga Järnvägsstyrelsen och F von Krusenstierna om upplåtelse av tomtplats ”för hotell- och restaurationsbyggnader” samt om bedrivande av hotell- och restaurangverksamhet. Enligt kontraktet skulle det gamla hotellet användas till logi och restaurang för resande i III klass samt till bostad för hotellanställd personal. Kontraktet gällande tomtupplåtelser, uppförande av ny hotellbyggnad samt bedrivande av hotell- och restaurationsrörelse överfördes på Eskilstuna Bryggeri Aktiebolag enligt ett beslut i Kungliga Järnvägsstyrelsen i februari 1895.

Ritningarna till Flens nya järnväshotell upprättades av arkitekt Gustaf Lindgren och godkändes av Kungliga Järnvägsstyrelsen i januari 1895. Ett första förslag upprättat av Lindgren hade granskats och underkänts i december 1894. Hotellet uppfördes av byggmästarfirman C Wiklund, Nyköping, enligt ett kontrakt upprättat i juni 1895. Arkitekten G Lindgren upprättade såväl samtliga huvudritningar som arbetsbeskrivningar. Lindgren utsågs också till ansvarig kontrollant för utförandet. Målningsarbetena utfördes av målarmästare Carl Olof Bartels, Stockholm.

4 *Flens järnväshotell från nordväst strax efter ombyggnaden 1903. Fotograf okänd. Sörmlands museums arkiv (SLM M035761).*

Hotelllets arkitekt, Gustaf Lindgren

Arkitekten Gustaf Lindgren (1863–1930) studerade vid Kungliga Tekniska högskolan 1881–85 och vid Kungliga Akademin för De Fria Konsterna 1885–87. Åren 1888–90 företog han en studieresa till Tyskland, Italien och Frankrike. Lindgren var anställd hos arkitekten Kaspar Sahlin 1884–87. År 1887 anställdes Lindgren vid Överintendentsämbetet och blev 1890 biträdande arkitekt vid Fångvårdsstyrelsen. Lindgren utnämndes 1899 till hovintendent och 1905 utnämndes han till lärare i byggnadskonstens historia vid Tekniska högskolan.

Gustaf Lindgren ritade ett stort antal byggnader under sin yrkeskarriär. Lindgren arbetade gärna med historiska arkitekturstilar i sina byggnader. Han är mest känd som fängelsearkitekt och har bland annat ritat Länsfängelset på Östermalm i Stockholm (1898), Polishus och rannsakningsfängelset på Kungsholmen, Stockholm (1903–11), Härlandafängelset i Göteborg (1905) och Centralfängelset i Malmö (1914). Vidare kan nämnas Rådhuset i Motala (1894), stationsbyggnaden Hamnstationen i Jönköping (1894), Karesuando kyrka (1904–05), Länsresidenset i Karlskrona (1908–10) och Sjoutnäs kyrka (1919).

Utöver uppräknade institutionsbyggnader upprättade Lindgren ritningar till många villor och flerfamiljshus i bland annat Stockholm, Sala, Gävle och Umeå. Han svarade också för restaureringarna av Hedvig Eleonora kyrka (1915) och Riddarholmskyrkan (1914–22), båda i Stockholm.

Byggnads- och reparationshistoria

Flens järnvägshotell hade vid uppförandet 1896 ett mittparti i tre våningar med en våning lägre sidopartier. Redan år 1903 byggdes sidopartierna på till mittpartiets höjd. Även påbyggnaden utfördes efter ritningar av arkitekten Gustaf Lindgren. Ombyggnaden utfördes av byggmästare F A Hjort, Eskilstuna.

Hotellet uppvärmdes ursprungligen av två kalorifärer placerade i källaren. År 1918 installerades ny värmeledning i hotellet av Värmeledningsaktiebolaget Calor, Stockholm. Arbetet innebar att det befintliga systemet ersattes med värmeledning med släta radiatorer av gjutjärn och en varmkammare med ventilationsluft till Vestibul och Hall, Café samt I och II klass matsalar.

5 *Flens stationshus och järnvägshotell från sydväst, troligen taget på 1940-talet. Fotograf Dan Samuelsson. Sörmlands museums arkiv (SLM X3117-78).*

På grund av föreskrifter i den så kallade hotellstadgan, utfärdad 1917, utfördes omfattande arbeten i samtliga järnvägshotell med hänsyn till brandsäkerheten. Arbetena innefattade exempelvis putsning av trappor och korridorer, anordnande av flera trappuppgångar eller nödbalkonger. Exakt vilka åtgärder som vidtogs vid Flens järnvägshotell är inte utrett, men arkivmaterialet antyder att en del arbeten utfördes i slutet av 1910-talet och början av 1920-talet. Vissa spår i byggnad och i arkivmaterial tyder på att förändringar gjordes i våningsplanens planlösningar. På ritningar från 1902 kan dörröppningar anas mellan rum 302-303, 304-305, 308-309 samt 310-311 (bild 19). Öppningarna sattes sannolikt igen vid samma tidpunkt, vilket troligen bekräftas av en daterad tidning i en tidigare igensatt dörröppning i R309.

På Plan- och byggkontoret i Flens kommun finns mikrofilmade ritningar inkomna 1939 med signering av arkitekten Frej Klemming, Eskilstuna. Ritningarna är Gustaf Lindgrens originalritningar från ombyggnaden 1903, eller kopior av dessa. På ritningarna har Klemming gjort skissade tillägg och förändringar, bland annat rörande glasväggar i trapphuset och nya utrymningsvägar. Det är oklart vilka förslag som genomfördes.

Renoveringen 1960 utfördes efter ritningar av arkitekt Elof Andréasson, Stockholm. Renoveringen, som har avsatt många spår i dagens interiör, innebar bland annat nya dörrar till hotellrum och i trapphus, ändringar av trapphuset samt inredning av badrum och toaletter. I flera rum utgör tidningspapper från sent 1950-tal underlag för senare tapetskikt. I rum 302 och 309 sitter tidningspapper daterade till 1959 på de putsade väggytorna. I rum 307 sitter sidor ur en Expressen från 1957 över dörrkarmen i den tidigare igensatta öppningen mot rum 306, vilket möjligen daterar igensättningen till 1960.

Ägo- och hyresförhållandena efter 1960 har inte utretts till fullo. Sedan 1985 har minst fem olika krögare bedrivit restaurangverksamhet i byggnaden. Bottenvåningen renoverades i mitten av 1990-talet då Marie och Sergio Campogiani öppnade en restaurang. Från år 2000 drevs restaurangen Flens järnvägshotell AB av krögaren Robert Buskas, försatt i konkurs 2002. I början av 2003 öppnades ett nytt matställe i lokalerna, vilket drevs fram till 2004. Byggnadens övre plan har varit uthyrda för olika ändamål. På 1970-talet hade Flens skolkansli kontor i byggnaden. I mitten av 1980-talet hyrde Lions i Flens föreningslokal på andra våningen och år 1983 hade ett solarium ytor i fastigheten.

6 Flens järnvägshotell från sydväst, troligen taget omkring 1943. Foto: A/B Almquist & Cöster, Hälsingborg. Sörmlands museums arkiv (SLM R63-95-3).

7 *Flens järnvägshotell från öster i september 2007.*

TEKNISK BESKRIVNING

Grundkonstruktioner, bärverk och yttertak

Inför uppförandet av hotellet utfördes en grundundersökning av tomten. Undersökningen utfördes i form av grävning och borrhning på åtta platser inom tomten. Undersökningsdjupet var 1,8–3,7 m och vid samtliga punkter bestod marken av mycket god lerbotten. Undersökningens slutsats var att ingen konstgjord undergrund behövdes och att byggnadens grund kunde läggas på ca 1,5 m djup under dåvarande markyta.

Enligt ursprungliga arbetsbeskrivningar från 1895 ligger ett bottenkift av stora, flata sprängstenar under alla grundmurar. Samtliga yttre grundmurar skulle enligt beskrivningen läggas i bruk av stora, jämna block av sprängd eller kilad sten. Isolering av asfaltfilt lades enligt arbetsbeskrivningen in mellan grundmur och tegelmur och på anfangen till källarvalven.

Byggnaden är uppförd på hel källare med bärande ytterväggar av rött tegel. Enligt ursprunglig arbets-

beskrivning användes Mälartegel murat i kryssförband och murade lister utfördes med formtegel från Minnesberg. Ursprungliga bärande innerväggar är troligen också uppförda i tegel medan ursprungliga, ej bärande mellanväggar är utförda med en trästomme bestående av stående plank och liggande brädor. Bjälklaget över källaren utgörs av murade stickvalv mellan balkar av kasserad räls medan övriga bjälklag utgörs av träbjälkar. Enligt ursprungsbeskrivningen inlades blindbotten mellan bjälkarna och ovanpå denna fylldes med välbränt kalkgrus, utom över rummen i övre plan där fyllningen utgjordes av torr sågspån.

Byggnadens mittparti har sadeltak tvärs över byggnaden, i nordsydlig riktning, medan sidopartierna har valmade sadeltak i östvästlig riktning. Takfotstassarna är figursågade. Yttertaget har skivtäckning av svartplåt med lagningar och kompletteringar av förzinkad plåt. Plåten är lagd på ospontad brädpanel. Taket är försett med fotrännor och stuprör. Enligt arbetsbeskrivningen från 1895 skulle taket kläs med panel av kantskurna brädor och täckas av dubbelfalsad svartplåt. Plåten skulle strykas två gånger såväl över som under med kokt linolja blandad med blyerts.

8 *Flens järnvägshotell från söder i oktober 2007.*

9 Sockel och sockellist på hotellets södra fasad.

10 Burspråk och balustrad på hotellets norra fasad från nordväst.

11 Hotellets södra fasad från sydväst.

Fasader

Flens järnvägshotell har en sockelmur av råhuggen, grå granit samt trappor av krysshämrad granit. Sockelmuren är fogad med rundfog. Över sockelmuren löper en sockellist av grå kalksten runt byggnaden, möjligen Närkekalksten (bild 9). Sockeln är försedd med skråkant. På sockellisten är påfört ett tunt lager hård sprutad puts, utom på södra fasaden, vilket fläckvis har fallit bort. På norra och västra fasaderna är sockellisten målad med grå plastfärg.

Byggnadens mittparti har ett burspråk mot järnvägen på den norra sidan. Burspråket kröns av en plåttäckta, tresidig balustrad av trä (bild 10). Balustraden är utförd av horisontell brädpanel med utanpåliggande listverk. Balustradens hörn pryds av urnor. På balustraden finns texten "Flens hotel" målad i vitt. Över ingången till I och II klass matsal sitter ett plåttäckt skärmtak med järnstag som på undersidan är klätt med vitmålade skivor. Skärmtaket är försett med hänggrannor och stuprör.

Fasaderna avdelas av horisontella band i form av tre skift tegel. Tegelbanden är murade i rött tegel i renässansförband med rundfog. Tegelbanden löper i under- och överkant av byggnadens fönsteröppningar, utom över första våningens fönster. Här täcks merparten av det horisontella bandet med sprutad puts, undantaget på byggnadens södra fasad. Övriga delar av fasaderna är spritputsade. På såväl norra som södra fasaden finns två dekorativa medaljonger, på den södra med årtalen 1896 respektive 1960.

Under första och andra våningarnas fönsteröppningar löper kopparskift med hålkälsprofil. Kopparskiften är avtäckta med plåt. Fasaderna avslutas av en karnisformad huvudgesims.

Huvudingången till hotellet är placerad i byggnadens västra gavelfasad (bild 12). Portens omfattning markeras i fasaden av tegelpilastrar med snäckformiga konsoler, möjligen utförda i kalksten. Pilastrarna kröns av gjutna halvklot och från lisenernas övre del utgår volutförmer som omsluter entrépartiets fönster. På vardera sidan om fönstret finns runda blinderingar med tegelomfattning.

Porten har en stickbågig, trespråkig övre omfattning. I det yttre språnget sitter en sekundärt tillkommen svartmålad, plåtklädd baldakin. Till portens utåtgående pardörr leder en trappa med granitsteg. Dörrbladen

består av ramverk med sentida, utanpåliggande masonitfyllningar. Dörrbladen har troligen originalhandtagen av mässing bevarade. Fotografier från tidigt 1900-tal visar att dörrrens övre fyllningar har varit glasade.

Entréerna till de tre matsalarna från perrongen är placerade i stora fönsterpartier med glasade dörrar (bild 13). Sidoingångarna inramas av kannelerade pilastrar. Pardörren till I & II kl. matsal är original medan dörren till III kl. är yngre. Den västra entrén till den så kallade Kungamatsalen är ersatt med ett fönster. Förändringen finns angiven på en underlagsritning inför renoveringen 1960.

Fönsteröppningarna markeras i fasaderna av kontrasten mellan omfattningarnas röda tegel och omgivande spritputsade ytor. Öppningarna har raka, enstensvalv. Byggnaden har i huvudsak treluftsfönster som avdelas med mitt- och tvärpost. På södra och norra fasaderna finns ett antal tvåluftsfönster vilka avdelas med tvärpost. Fönsterkarmarna har raka överstycken. I fönstrens överluft sitter en överhängd fönsterbåge med vinkeljärn av en typ som var vanlig i slutet av 1800-talet. I underlufterna sitter kopplade, utåtgående bågar utan utvändiga vinkeljärn.

Fönstersnickerierna är målade i engelskt rött. Snickerierna i bottenvåningen är målade i en rosa kulör, undantaget södra fasadens övre fönsterluster.

Antikvariska iakttagelser

Sockeln har vid något tillfälle varit målad med grå linoljefärg med pigmentet kimrök. Idag är färgskiktet enbart fragmentariskt bevarat, främst på byggnadens västra gavel. Möjligen har enbart sockeln varit målad på denna fasad.

På fasaderna täcker sprutad puts de partier på byggnaden som ursprungligen har varit dekorerade. Mellan bottenvåningens och första våningens fönsterrader i öst, norr och väst kan de målade originaltexterna anas under putsskiktet. I norr kan ordet "Restaurant" utläsas över ingångarna till de tre ursprungliga matsalarna (bild 14). På den östra fasaden kan "Restaurant", "Hotel" och "Café" avläsas och på den västra fasaden står det "Flens Hotel".

Från marken är det omöjligt att avgöra hur mycket av övriga ursprungliga dekorationsmålerier som är bevarade

12 Hotellets huvudingång från väster.

13 Ingången till I och II klass matsal från norr.

14 Ordet "Restaurant" anas under senare putslager över ingången till Kungamatsalen.

15 Hotellets fönsteröppningar förminskades vid renoveringen 1960.

16 Äldre stuprör med raka knän i byggnadens sydvästra hörn.

under nuvarande puts. Med hänsyn till bevaringsförhållandena för de målade texterna längre ned på fasaderna, bör ytskikt med dekorationsmålerier finnas bevarade under yngre sprutade putslager.

Enligt arbetsbeskrivningen från 1895 skulle alla fasader spritputsas med grov spritputs, undantaget de delar som försågs med frescomålningar. Avfärgning av de putsade ytorna skulle ske genom inblandning av färg i sista påslaget.

Samtliga fönsterbågar i fönstrens nedre lufter byttes ut till kopplade bågar vid renoveringen 1960, undantaget enstaka enlufts-fönster. Överlufternas överhängda fönsterbågar är generellt bevarade. I hotellet förvaras enstaka överluftsbågar som har tagits bort vid olika tillfällen.

På hotellets södra och östra fasader har bottenvåningens fönsteröppningar förminskats vid något tillfälle. Troligen har detta skett i samband med att samtliga nedre bågar byttes ut. Minskningen av fönsteröppningarna har utförts genom påmurning av två skift tegel i öppningens nedre kant (bild 15). I det södra fönstret på hotellets östra fasad är tegelbrukets stämpel synlig. Stämpeln WK härrör troligen från Tegelbruksaktiebolaget Walla-Katrineholm. I början av 1960-talet byter företaget namn till Walla Tegel AB varefter stämpeln ändrades till W. Namn- och stämpelbytet visar att Järnvägshotellets fönsteröppningar förminskades senast i början av 1960-talet, sannolikt i samband med ombyggnaden 1960.

Äldre stuprör med raka knän är bevarade i byggnadens sydvästra och nordvästra hörn (bild 16). Vid övriga stuprör är enbart tratten bevarad medan övriga delar är ubytt.

Interiör

Inledning

Järnvägshotellens interiör och rumsindelning har genom åren förändrats i samband med om- och tillbyggnader utförda i samband med att kraven på lokalerna har förändrats, bland annat med hänsyn till brandskydd. Ombyggnader har också skett i samband med att hotellet har bytt ägare och när verksamheten som har bedrivits i byggnaden har fått en delvis ny inriktning.

Alla originaldelar och senare tillskott är viktiga ingredienser i förståelsen av byggnaden och dess historia. Förundersökningen har inte haft som mål att rangordna olika tiders bidrag i förhållande till varandra, utan har istället fokuserat på att lyfta fram de detaljer som bör beaktas vid kommande projekteringar för invändiga åtgärder. En projektering bör föregås av en fördjupad antikvarisk utredning med utgångspunkt i byggnadens framtida användning.

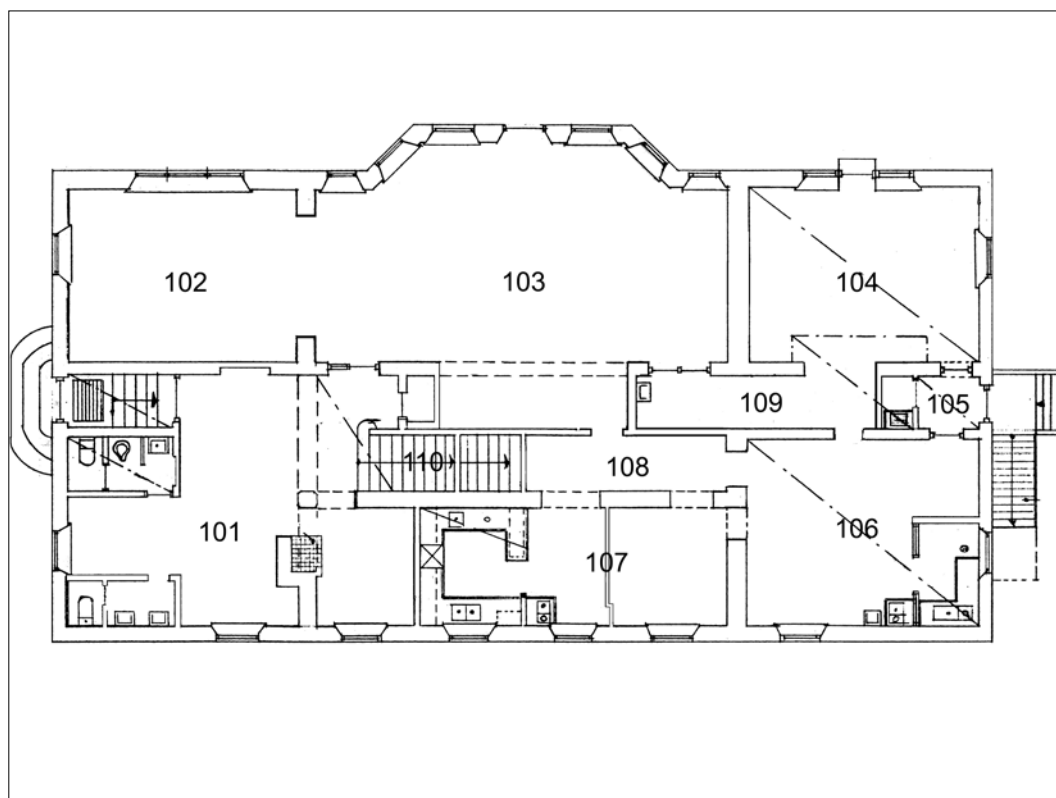
Nedan följer en sammanfattning av byggnadens interiör med fokus på rummens inredning och gestaltning. Avsikten är att erhålla en sammanhållen bild av de material och stilar som de olika rummen representerar. Vidare

lyfts några enskilda detaljer fram, som möjligen är små brottstycken av tidigare perioder i hotellets historia.

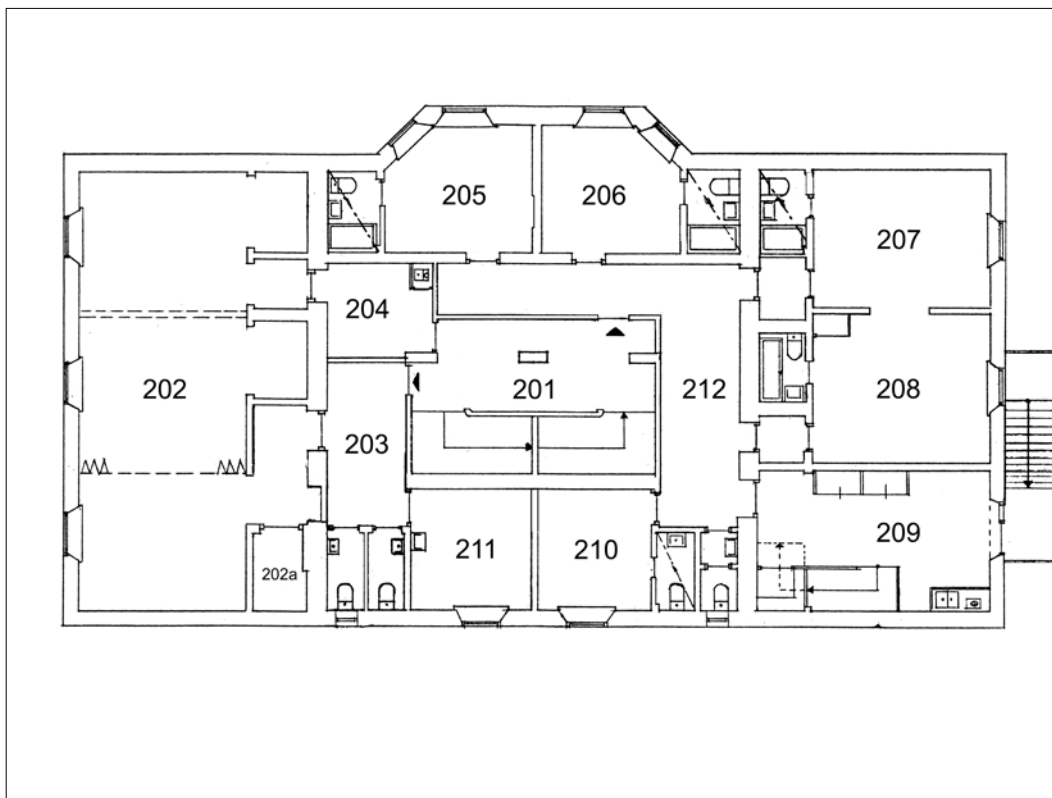
Därefter följer beskrivningar av de rum och rumstyper som särskilt avspeglar byggnadens användning och funktion. I beskrivningen presenteras en kortfattad historik kring rummens ursprung, större förändringar och nuvarande funktion. Vidare ingår en materialbeskrivning och en notering av de detaljer som kan anses vara särskilt kulturhistoriskt värdefulla. Dessa detaljer är viktiga att ta hänsyn till i samband med framtida projektering av förändringar i hotellets interiör.

Rumsgestaltning, stil och tid

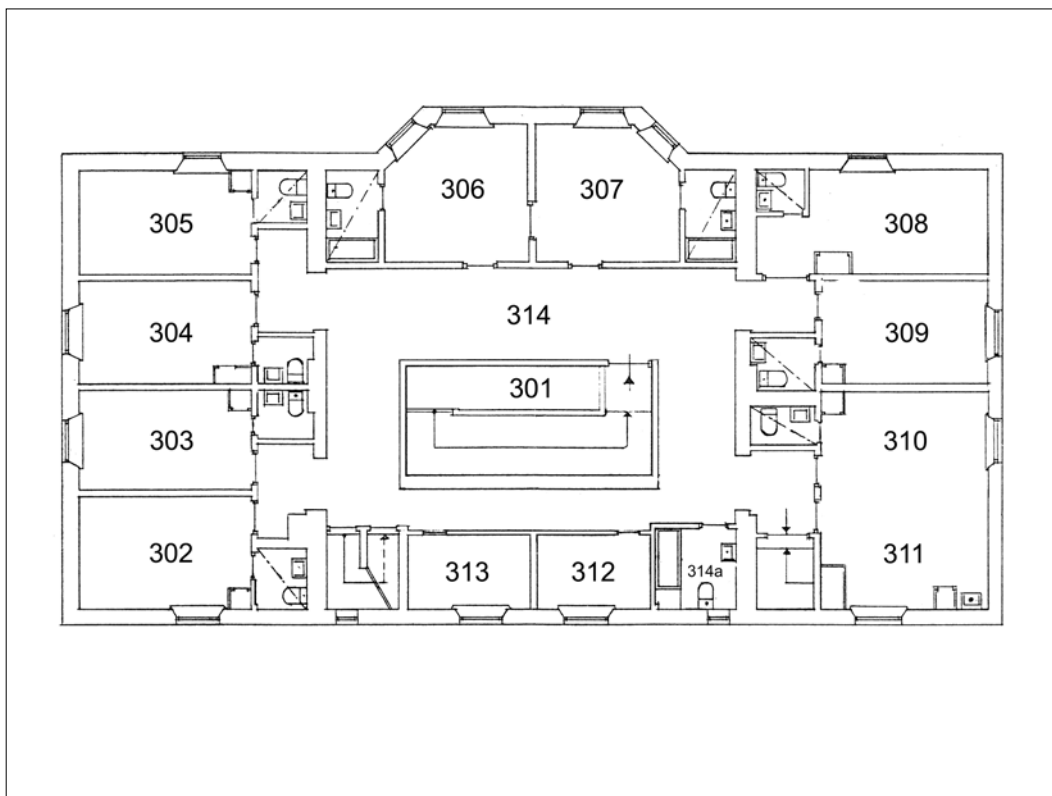
Bottenvåningen är det våningsplan som har genomgått flest förändringar sedan nyuppförandet 1896. Den främsta orsaken till detta är framför allt att köksavdelningen har moderniserats efter hand som nya ägare har satsat på nattklubbs- och restaurangverksamhet samt när myndighetskraven på restaurangverksamheten har förändrats. Bottenvåningen är därmed det plan som upplevs som mest splittrat vad gäller gestaltning och utformning.

17 Plan över bottenvåningen med i beskrivningen använda rumsnummer, ej skalenlig. Efter ritning av Elof Andréasson 1960. Norr uppåt (Plan- och byggkontorets arkiv, Flens kommun).

18 Plan över första våningen med i beskrivningen använda rumsnummer, ej skalenlig. Efter ritning av Elof Andréasson 1960. Norr uppåt (Plan- och byggkontorets arkiv, Flens kommun).

19 Plan över andra våningen med i beskrivningen använda rumsnummer, ej skalenlig. Efter ritning av Elof Andréasson 1960. Norr uppåt (Plan- och byggkontorets arkiv, Flens kommun).

Trots omfattande förändringar är relativt mycket av ursprunglig fast inredning bevarad. Generellt är dörr- och fönsterfoder, golvsöcklar, bröst- och smygpaneler, taklister och takrosetter bevarade i original. I flera rum är också originalgolven bevarade under yngre golv. Mest framträdande i bottenvåningen är taket i rum 102, den så kallade kungamatsalen, som har kvar ursprunglig dekorationsmålning i taket.

Planlösningen i hotellets första våningsplan, 1 tr, är i stora drag bevarad sedan ombyggnaden 1960. Rum 202, i den västra delen av våningsplanet, var vid uppförandet 1896 uppdelat i tre hotellrum, men fick nuvarande utseende vid renoveringen 1960. I våningsplanets nordöstra del har väggen mellan rum 207 och rum 208 rivits och ett antal enkla väggar har satts upp. Material och färgsättning tyder på att dessa åtgärder har utförts på 1980-talet.

Trots att relativt stora ingrepp utfördes 1960 är många originaldetaljer bevarade. Generellt är dörr- och fönsterfoder, golvsöcklar, bröst- och smygpaneler, radiatorer, taklister och takrosetter bevarade i original. Radiatorerna tillkom vid omläggningen av värmesystemet 1918, övriga detaljer är från 1896. I flera rum är också ursprungliga golv bevarade under nuvarande golv. Mellan rum 205 och

rum 206 är skjutdörren bevarad, då den enbart sattes för vid ombyggnaden 1960.

Hotellets andra våningsplan, 2 tr, bestod fram till 1903 enbart av fyra hotellrum samt utrymmen för städerskan. Vid tillbyggnaden 1903 tillkom ytterligare åtta hotellrum och ett tidigare hotellrum byggdes om till städerske- och linnerum. Planlösningen har inte nämnvärt förändrats sedan 1903, undantaget att en vägg har rivits mellan rum 310 och 311 och att rum 312 och 313 har gjorts mindre i samband med att en korridor anordnades mellan rummen och trapphuset. Liksom i det första våningsplanet är flera detaljer från 1896 och 1903 bevarade i det andra våningsplanet.

Interiören i Flens järnvägshotell präglas framför allt av två huvudperioder: uppförandet och påbyggnaden 1896 respektive 1903 samt av renoveringen 1960. Den tidiga perioden präglas av arkitekten Gustaf Lindgrens helhetsgestaltning av hotellets interiör, vilket framgår av bevarade arbetsbeskrivningar och ritningar. Idag är framför allt fast inredning som golv, golvsöcklar, bröstpaneler, dörr- och fönsterfoder, smygpaneler, taklister och takrosetter bevarade. Äldre ytskikt finns bevarade

20 Oscar II:s monogram i järnvägshotellets mest påkostade rum, den så kallade Kungamatsalen.

under nuvarande färg- och tapetlager, bland annat dekorationsmålningarna i taket.

De tillägg som tillkom vid ombyggnaden 1960 är överlag utförda i hög kvalitet och med stor omsorg i materialvalen, bland annat linoleumgolv, glasdörrar, hotellrummens nummerskyltar i metall, belysningsarmaturer och badrumsinredningar.

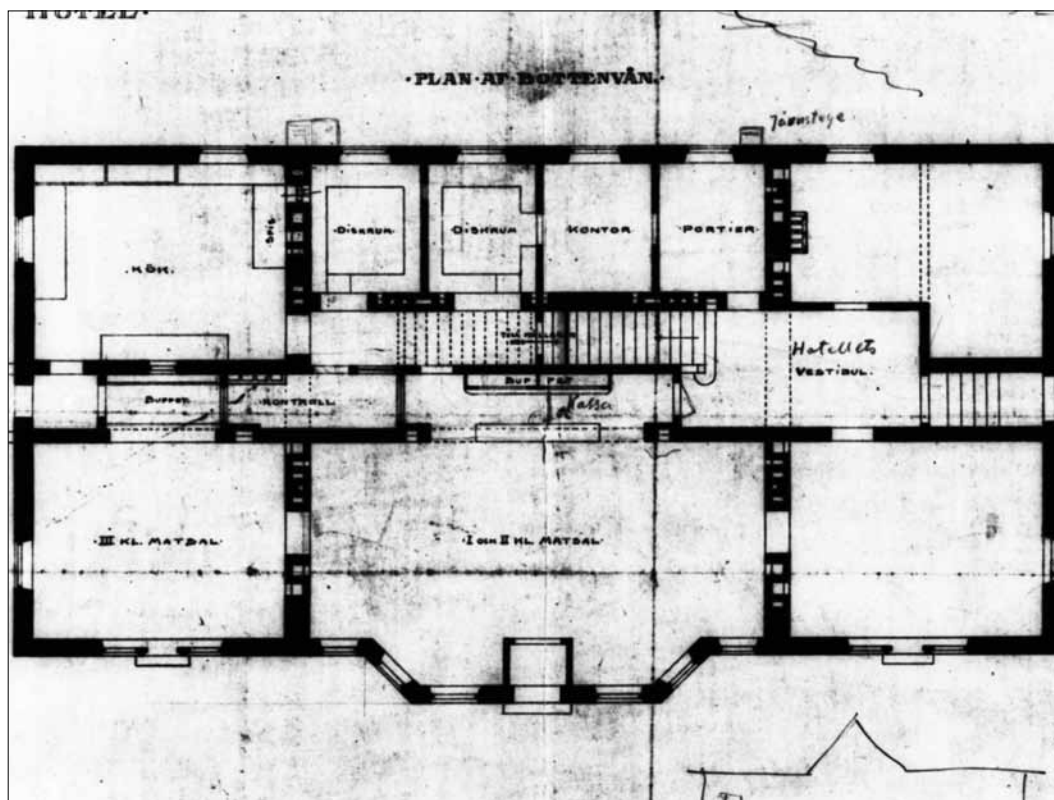
Beskrivning av enskilda rum

Följande rumsbeskrivningar presenterar ett urval av järnvägshotellens rum. Urval och gruppering av rummen har baserats på rummens tillkomsttid, utförande av taklister och takrosetter och deras kulturhistoriska värden. Materialet ska ses som ett underlag för en fördjupad studie av hotellets interiör. Rumsnumreringen framgår av bilderna 17–19. Bilderna 21–23 visar våningsplanens ursprungliga planlösning.

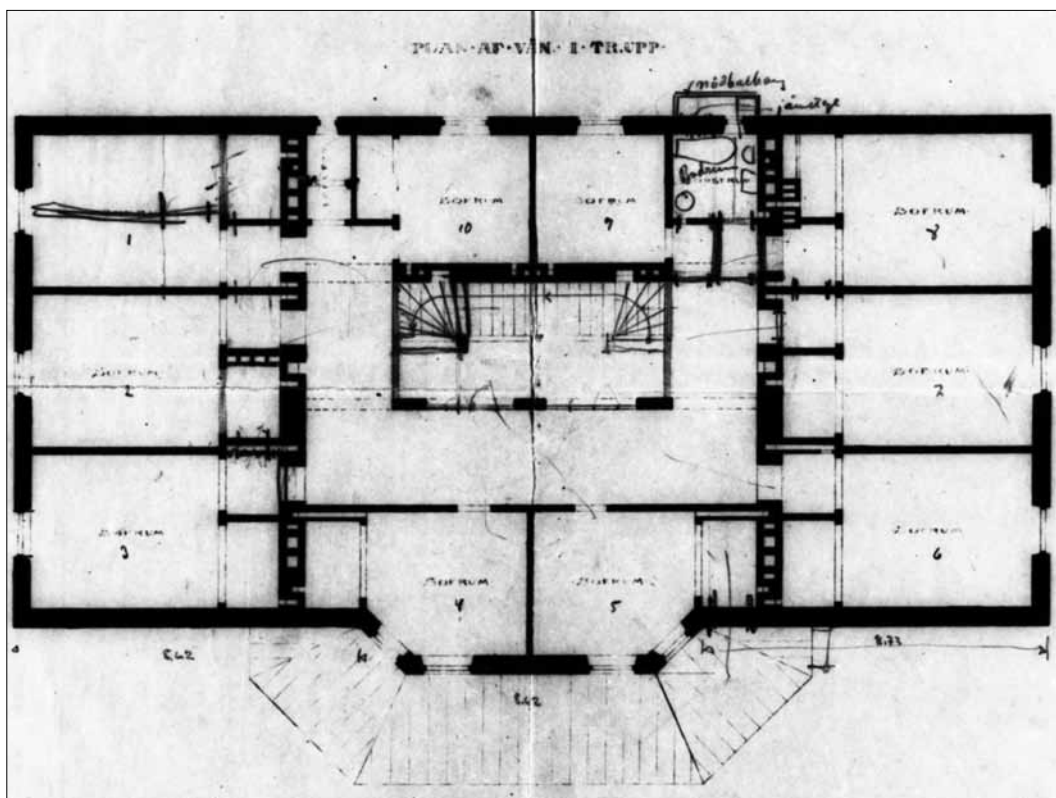
Samtliga rum i bottenvåningen och i första våningen är belägna i den ursprungliga hotellbyggnaden från 1896, liksom rum 301, 306–307 och 312–314 i andra våningen. Rummen 302–305 och 308–311 är belägna i den del av hotellet som byggdes till 1903.

De äldsta påträffade planritningarna över Flens järnvägshotell är ritade av arkitekten Gustaf Lindgren inför ombyggnaden 1903. Ritningarna har återanvänts av arkitekten Frej Klemming för skisser av bland annat utrymningsvägar. Exakt när dessa skisser utfördes är oklart. De är dock diarieförda hos Länsarkitektkontoret i Nyköping 1939.

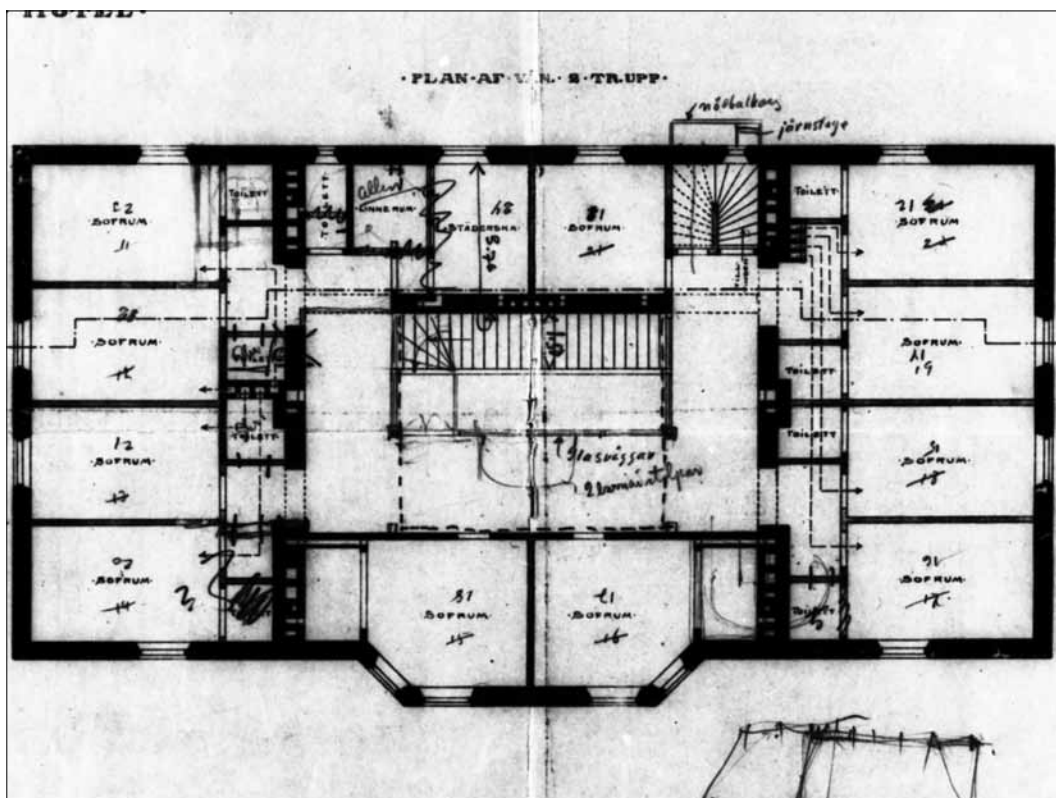
I dagens byggnad är det svårt, nästan omöjligt, att avläsa de social- och samhällshistoriska spår som borde finnas i en byggnad som har huserat allt från III klass resenärer till kungen. Dessa skillnader bör dock ha varit relativt påtagliga, framför allt i interiören. En viktig frågeställning inför framtida invändiga renoveringar är hur skillnaderna har manifesterats i de olika rummen. Det finns idag inte kvar någon lös inredning från tiden, men den fasta inredningen döljer sannolikt många spår under färg- och tapetlager från drygt ett sekel. Det är av stor vikt att dessa spår tas fram, dokumenteras och analyseras så att de kan utgöra underlag för att berätta om de människor som har verkat, bott och ätit i Flens järnvägshotell och restaurang.

21 Plan över bottenvåningen, Gustaf Lindgren 1902. Norr nedåt (Plan- och bygghkontorets arkiv, Flens kommun).

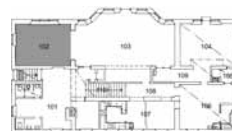

22 Plan över första våningen, Gustaf Lindgren 1902. Norr nedåt (Plan- och byggkontorets arkiv, Flens kommun).

23 Plan över andra våningen, Gustaf Lindgren 1902. Norr nedåt (Plan- och byggkontorets arkiv, Flens kommun).

Rum nr	Funktion	Våning
102	Matsal	Bv

Historik

På ombyggnadsritningen från 1902 kan ordet Kungssal anas över ingången till R102 på fasadritningen. På motsvarande planritning saknas benämning på rummet. Rummet har senare kallats Kungamatsalen.

Materialbeskrivning

Golv	Golvet är belagt med en grå heltäckningsmatta ovanpå ett rödlaserat brädgolv. Brädgolvet är troligen rummets originalgolv, möjligen underlagsgolv.
Sockel	Profilerad golvsockel av trä. Sockeln är brunlaserad med modern färg, möjligen plastbaserad.
Väggar	Väggarna har en bröstpanel nedtill. Panelen är brunlaserad med modern färg, möjligen plastbaserad. Över panelen är väggarna putsade och vitmålade med flera underliggande färglager. På väggen mot R103 sitter ett äldre ventilationsgaller vid tak.
Taklist	Profilerad stuckaturlist målad i brutet vitt med gulddekor.
Tak	Taket är putsat med grisaillesmålningar i vitt, blått, rött och guld. Dekorationsmålerierna är original. Takrosett mitt i taket.
Dörrar	Öppningen mot R103 har breddats i senare tid. Öppningen har profilerat foder. Snickerierna är brunlaserade med modern färg, möjligen plastbaserad.
Fönster	Kopplade fönster åt norr och väster. Profilerade fönsterfoder och smygpaneler. Breda fönsterbrädor. Snickerierna är brunlaserade med modern färg, möjligen plastbaserad.
Övrigt	Kamflänsradiatorer. Igensatt, ursprunglig utgång till perrongen i norr.

Kulturhistoriskt värdefulla detaljer

Originalgolv, golvsockel, fönsterfoder, bröst- och smygpaneler, taklist, takets dekorationsmålningar och takrosett, ventilationskanaler. Möjligen bevarade dekorationsmålningar på väggarna.

24 Detalj av takmålning.

25 Takrosett i rum 102.

26 Rum 102 från öst.

Rum nr	Funktion	Våning
103	Matsal	Bv

Historik

Rummet kallas I och II klass matsal på ombyggnadsritningarna från 1902. I modern tid har rummet byggts om till nattklubb/bar och försetts med dansgolv och bardisk. I nischen på den södra väggen är buffén placerad på ritningen från 1902.

Materialbeskrivning

Golv	Golvet är belagt med en grå heltäckningsmatta. I mitten är modernt trestavsparkettgolv lagt som dansgolv. Vid utgången till perrongen ligger klinker och innanför bardisken ligger en grå plastmatta. Ursprungligt brädgolv är åtminstone delvis bevarat.
Sockel	Profilerad golvsockel av trä. Sockeln är delvis brunlaserad med modern färg, möjligen plastbaserad, delvis gråmålad.
Väggar	Väggarna har en bröstpanel nedtill. Panelen är delvis brunlaserad med modern färg, möjligen plastbaserad, delvis gråmålad. Delar av bröstpanelen tillkom i samband med renoveringen på 1990-talet. Över panelen är väggarna putsade och vitmålade på flera underliggande färglager. På väggen mot R102 och R104 sitter ett ventilationsgaller vid tak.
Taklist	Profilerad, vitmålad stuckaturlist med äggstavsdekor.
Tak	Taket är putsat och målat i ljust blått. Två vitmålade takrosetter uppsatta vid renoveringen på 1990-talet.
Dörrar	Pardörr med glasade fyllningar mot R109 i söder, troligen insatt 1960. Det ena dörrbladet förvaras i källaren. Dörröppningen mot R104 i öster är förspikad med spånskivor. Bred öppning med profilerade foder mot R102 i väst och en smalare öppning med profilerade foder mot R101 i söder. Glasad originalpardörr mot perrongen i norr. Snickerierna är brunlaserade med modern färg, möjligen plastbaserad.
Fönster	Kopplade fönster i norr. Profilerade fönsterfoder och smygpaneler. Breda fönsterbrädor. Snickerierna är brunlaserade med modern färg, möjligen plastbaserad.
Övrigt	En bar är inredd i nischen på den södra väggen. Kamflänsradiatorer under fönster på norra väggen.

Kulturhistoriskt värdefulla detaljer

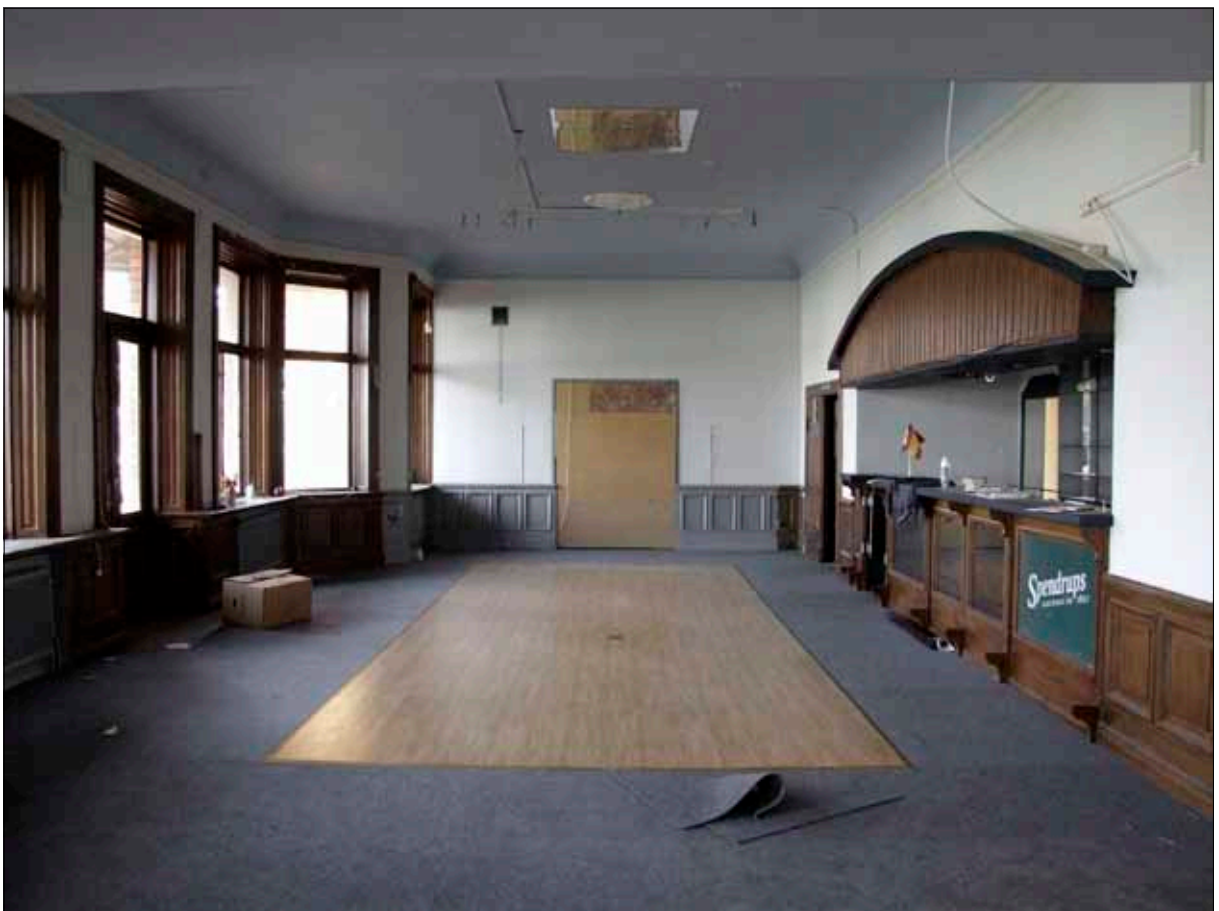
Originalgolv, golvsockel, bröstpaneler, fönsterfoder och smygpaneler, taklist, ventilationsgaller, originaldörr till perrongen, dörren mot R109. Möjligen bevarade dekorationsmålningar på väggar och i tak.

27 Taklist i rum 103.

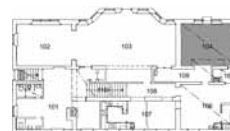

28 Dörr mellan rum 103 och 108.

29 Rum 103 från väst.

Rum nr	Funktion	Våning
104	Matsal	Bv

Historik

Rummet kallas III klass matsal på ombyggnadsritningarna från 1902. I modern tid har rummet byggts om till restaurang och kebabbar. I nischen på den södra väggen är buffén placerad på ritningen från 1902.

Materialbeskrivning

Golv	Golvet är belagt med grå klinkerplattor ovanpå ett gjutet betonggolv.
Sockel	Profilerad, gråmålad golvsockel av trä.
Väggar	Väggarna är klädda med pärlspontpanel. Väggarna avdelas av en bröstningslist. Väggarna är gråmålade under listen och vitmålade över. På väggen mot R103 finns ett äldre ventilationsgaller vid tak. Vid ett hål i pärlspontpanelen kan äldre putsikt anas.
Taklist	Profilerad, vitmålad taklist.
Tak	Taket sänktes vid renoveringen 1960. Rummet har ett undertak av vita, kvadratiska plattor.
Dörrar	Glasad enkeldörr mot perrongen i norr, nedre delen försatt med skivor. I öppningen till R105 i söder sitter en glasad svängdörr, troligen insatt vid renoveringen 1960. Snickerierna är gråmålade.
Fönster	Kopplade fönster i norr. Smygpaneler. Utbyggnader vid radiatorerna utgör fönsterbrädor. Snickerierna är gråmålade.
Övrigt	I nischen på den södra väggen finns en utbyggd bardisk. Öppningen mot R103 i väst är igensatt.

Kulturhistoriskt värdefulla detaljer

Golvsockel, väggpanel och smygpaneler, ventilationsgaller, dörr till perrongen, dörren mot R105. Möjligen bevarad rosett och dekorationsmålerier under undertaket och paneler och lister bakom pärlspontpanelen.

30 Rum 104 från nordost.

32 Taklist i rum 104.

33 Ventilationsgaller i västra väggen.

31 Rum 104 från nordväst.

34 Fönstrets smygpanel.

Rum nr	Funktion	Våning
202	Festvåning/Salong	1 tr

Historik

Rummet var ursprungligen indelat i tre hotellrum med separat entré och sovalkov. Nuvarande planlösning med festvåning i norr och avskiljbar salong i söder härrör från renoveringen 1960. I rum 205 finns tidningspapper daterat 1932 mellan två tapetlager.

Materialbeskrivning

Golv	Rummet har ett mönsterlagt stavparkettgolv, sannolikt inlagt vid renoveringen 1960.
Sockel	Profilerad, vitmålad golvsockel av trä.
Väggar	Vitmålad, profilerad bröstpanel under fönstren. Väggarna är tapetserade med en beigrandig tapet, möjligen från 1960-talet.
Taklist	Profilerad, vitmålad stuckaturlist. Tidigare entréer och sovalkover har vitmålade stuckaturlister i annan utformning än i de tidigare hotellrummen.
Tak	Taket är putsat och vitmålat. Under nuvarande fragmentariskt bevarade ytskikt finns spår efter en enkel dekorationsmålning i form av en röd bård/rand. En takrosett i vardera rumsdel, sammanlagt tre stycken. Taket är sänkt i de tidigare sovalkoverna.
Dörrar	Saknas. Stickbågiga öppningar med profilerade, vitmålade foder mot tidigare sovalkover. Rak öppning med enkelt, vitmålat foder mot entrén från R203.
Fönster	Kopplade fönster i väst. Fönsterbräddor. Profilerade fönsterfoder och smygpaneler. Smygpanelerna är förspikade med skivor. Snickerierna är vitmålade.
Övrigt	Rummets södra tredjedel kan avskiljas från resten av rummet av en vikkvägg i trä. Under fönstren är kamflänsradiatorer på fötter placerade. I R202a, förråd, ses ursprunglig taklist, dekorationsmålrier samt valvbågen mot R202 under innertaket som tillkom 1960. På östra väggen finns ett ventilgaller vid tak vid tak, ”OSMUND No 5A”. På den västra ytterväggen finns tre öppningsbara ventilationsgaller för inluft.

Kulturhistoriskt värdefulla detaljer

Parkettgolv, golvsockel, bröstpanel, fönsterfoder och smygpaneler, dörrfoder, radiatorer, taklist och takrosetter. Möjligen bevarade dekorationsmålningar i taket.

35 Rum 202 från sydväst.

37 Taklist i rum 202.

38 Takrosett i rum 202.

36 Rum 202 från nordost.

39 Rum 202a. Tidigare öppning mot R202.

Rum nr	Funktion	Våning
205–206, 210–211	Hotellrum	1 tr.

Historik

Hotellrummen renoverades genomgripande 1960. Från denna renovering härrör badrummen, dörrarna mot R212 samt mycket av ytskikten. I R206 är ytskikten yngre, troligen från 1980-talet.

Materialbeskrivning

Golv	Golven i R206 och R207 är belagda med gröna, kvadratiska linoleumplattor ovanpå lackerade brädgolv. I R206 ligger en gråmönstrad plastmatta ovanpå linoleumplattorna. Brädgolven är troligen rummets originalgolv. Linoleummattorna tillkom sannolikt vid renovering 1960 medan den lila plastmattan i R206 andas 1980-tal. I R210 och R211 är golven belagda med en grå, mönstrad plastmatta (R210) respektive en brun (R211) Cork-o-plastmatta. Plastmattorna ligger ovanpå äldre golv i R211, troligen också i R210.
Sockel	Profilerad, vitmålad golvsockel av trä. I R210 finns ingen golvsockel mot WC i öster. R211 har ny sockel på den västra väggen.
Väggar	Gråmålad, profilerad bröstpanel under fönstren. Väggarna är putsade och tapetserade på underlag av papper, bland annat uppslagsverk och tidningar. Yttersta tapetlagret i R205 är en ljus grårandig tapet som troligen kan dateras till 1960-talet. Väggarna i R206 och R210 är vävklädda och blåmålade respektive grönmålade. I R211 sitter en blommönstrad tapet. Det har tidigare möjligen funnits en öppning mellan R210 och R211. Den är i sådana fall igensatt idag.
Taklist	Profilerad, vitmålad stuckaturlist. R210 har en profilerad, vitmålad, enkel taklist i form av hålkäl av samma typ som i R209.
Tak	Taket är putsat och vitmålat. Takrosett mitt i rummet.
Dörrar	I öppningen mellan R205 och R206 är en ursprunglig skjutdörr bevarad. Dörrbladen består av ramverk och tre fyllningar. Öppningen har varit igensatt under en period och har endast tagits fram i R205. Dörröppningarna har ursprungliga, profilerade dörrfoder bevarade. Vid skjutdörren mellan R205 och R206 finns inga dörrfoder. Dörrar saknas i R210 och R211.
Fönster	Kopplade fönster i burspråket mot norr (R205–206) respektive i söder (R210–211). Profilerade fönsterfoder och smygpaneler. Vissa paneler är förspikade med skivor. Snickerierna är grå- eller vitmålade.
Övrigt	Badrum är inredda i R205-206. Badrummets inredning är från renoveringen 1960, men är delvis utriven. Vid ingången till badrummen har troligen suttit glasade dörrar. Kamflänsradiatorer på fot från Hellefors vid fönstren. WC är inrett i R210 men huvuddelen av inredningen är utriven.

Kulturhistoriskt värdefulla detaljer

Originalbrädgolv, linoleumplattor, golvsockel, bröstpanel, fönsterfoder och smygpaneler, dörrfoder, originalskjutdörr, taklist och takrosetter, radiatorer, bevarade tapetlager.

40 Rum 205 från nordväst.

42 Taklisten i rum 205.

43 Takrosetten i rum 211.

41 Rum 206 från sydväst.

44 Radiator i rum 205.

Rum nr	Funktion	Våning
207–208	Hotellrum	1 tr

Historik

Hotellrummen bestod ursprungligen av ett rum med separat entré och sovalkov. Rummen renoverades genomgripande 1960. Från denna renovering härrör badrummen och dörrarna mot R212. Ytskikten och nuvarande rumsindelning är yngre, troligen från 1980-talet. Vid detta tillfälle revs troligen också väggen mellan de två rummen.

Materialbeskrivning

Golv	Golven är belagda med gråmönstrade plastmattor ovanpå linoleumplattor. Under linoleumplattorna är äldre brädgolv troligen bevarade.
Sockel	Profilerad, vitmålad golvsockel av trä på ursprungliga väggar.
Väggar	Ursprungliga väggar är putsade medan yngre mellanväggar är uppförda av regelstommar och gipsskivor. Väggarna är vävklädda och rosamålade.
Taklist	Profilerad, vitmålad stuckaturlist.
Tak	Taket är putsat och vitmålat. Takrosetter mitt i rummen.
Dörrar	Profilerade dörrfoder. Snickerierna är vitmålade.
Fönster	Kopplade fönster mot öster. Profilerade fönsterfoder och smygpaneler. Snickerierna är vitmålade.
Övrigt	Äldre radiatorer saknas. Öppningsbara ventilationsgaller för inluft i östra ytterväggen.

Kulturhistoriskt värdefulla detaljer

Golvsockel, fönsterfoder och smygpaneler, dörrfoder, taklist och takrosetter. Eventuell dekorationsmålning i taket under yngre ytskikt.

45 Rum 207 från sydväst.

47 Taklist i rum 207.

48 Takrosett i rum 208.

46 Rum 208 från nordöst.

49 Dekorativt, frostat glas med okänd bakgrund. Glas av denna typ finns i flera rum, här rum 207.

Rum nr	Funktion	Våning
209	Städerska-Linnerum (1960)	1 tr.

Historik

Rum 209 var ursprungligen ett hotellrum i samma utförande som rum 207-208. Rummet renoverades genomgripande 1960, då det fick nuvarande funktion och gestaltning. Det är inte utrett när trappan till nästa våningsplan tillkom.

Materialbeskrivning

Golv	Golvet är belagt med gröna, kvadratiska linoleumplattor ovanpå lackerade golv av furuplank med frispalkor längs väggarna
Sockel	Rak och enkel, vitmålad golvsockel.
Väggar	Väggarna är putsade och gulmålade. På den södra väggen finns en bröstning i form av träribbor. Väggen över diskbänken i rummets sydöstra hörn är kaklad med vitt kakel, liksom i det nordöstra hörnet.
Taklist	Profilerad, vitmålad trätaklist i form av hålkäl.
Tak	Taket är putsat och vitmålat.
Dörrar	Profilerat, vitmålat dörrfoder mot R212. Glasad utrymningsdörr till nödutgången i öster, tillkom 1960.
Fönster	Kopplat fönster mot öster. Enkla, profilerade fönsterfoder och putsade smygar. Snickerier och smygar är vitmålade.
Övrigt	I rummet finns diskbänk och skåpinredning som troligen är från renoveringen 1960. I rummets sydvästra hörn leder en trappa upp till nästa våningsplan. Trappstegen är rödbrunt laserade och trappan har en smidd ledstång. Platsbyggda förvaringsskåp på den norra väggen, dörrarna är nedtagna.

Kulturhistoriskt värdefulla detaljer

Originalbrädgolv, linoleumplattor, dörrfoder, träribborna på södra väggen, taklist, skåpinredning, trappan, radiatorer, platsbyggda skåp.

50 Rum 209 från nordväst.

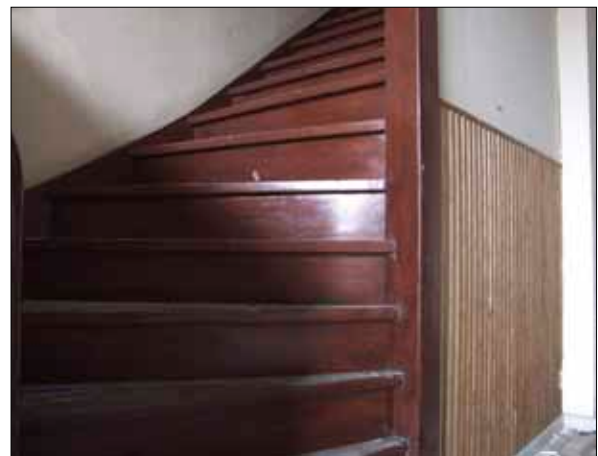
52 Skylt över reservutgången från 1960.

53 Kaklat väggparti vid diskbänken i rummets sydöstra hörn.

51 Rum 209 från sydost.

54 Trappan upp till andra våningen.

Rum nr	Funktion	Våning
110, 201, 203, 212, 301, 314	Trapphus, trapphall och korridor	Bv, 1 tr, 2 tr

Historik

Nuvarande planlösning härrör från renoveringen 1960. Handskrivna anteckningar på Frej Klemmings ritningar anger glasväggar och två barriärstolpar, vilket möjligen indikerar att väggarna glasades på 1940-talet. På samma ritningar antyds att trapporna ursprungligen kan ha haft raka lopp.

Materialbeskrivning

Golv	Trappsteg av trä, original, som i R301 är täckt med en röd linoleummatta som delvis är täckt med en gångmatta. Golvet i R201 är belagt med Cork-o-plast. Trappstegen i R110 och golven i R203 och R212 är belagda med en brunmönstrad plastmatta. Golvet på vilplanet i R301 och golvet i R314 är belagda med gröna heltäckningsmattor. Ursprungliga golv av furuplank är troligen bevarade.
Sockel	Enkel golvlist, utom i R314. R314 har en profilerad, vitmålad golvsockel av trä på ursprungliga väggar. Enkel, vitmålad golvsockel på väggarna från renoveringen 1960.
Väggar	Väggarna i R110 är putsade och rödmålade. På den södra väggen i R110 sitter ett ventilationsgaller av gjutjärn vid golv. Väggarna i R201 är skivklädda. Den norra väggen är tapetserad. Väggen mot väster är rödmålad medan väggen mot öster är grönmålad. Trapploppet upp till nästa våningsplan är avskärmat med gipsskivor. Pelarna i rummet är putsade och vitmålade. Väggarna i R212 är vävklädda och vitmålade. R203: Originalväggarna är putsade och och vitmålade. Väggar från renoveringen 1960 är skivklädda och gulmålade. R301: Den södra originalväggen är putsad och grönmålad. Övriga väggar är skivklädda och målade i lila, grönt och blått. R314: Ursprungliga väggar är putsade och tapetserade med en röd, medaljongmönstrad tapet. Mot R301 skivklädda och blå- och beigemålade väggar.
Taklist	R212: Enkel, hålkälslist. R203, R301 och 314: Profilerad, mörkt brunlaserad taklist av trä.
Tak	Taket i R110 är putsat och rödmålat. R201 har ett innertak av vita plattor. R203 och R212 har ett putsat och vitmålat tak. R301: Brunlaserat, profilerat kassettak med nätglasade fyllningar med överljus, liksom i den norra delen av R314. R314 har i övrigt vita skivor.
Dörrar	R201, R301 och R314 har glasade dörrar i öppningarna mot anslutande rum. R203 har profilerade dörrfoder mot R202, i övrigt enkla dörrfoder, samtliga vitmålade. Mot R201 och R202 sitter glasade enkeldörrar av målat trä, frostat, mönstrat glas mot R202 och randigt glas mot R201.
Övrigt	Trappbarriären i R110 består av svarvade balusterdockor av trä. Den vitmålade barriären avslutas med en kvadratisk pelare vilken kröns av ett klot. På vardera sidan om trappan sitter ledare klädda med svart plast. Belysningsarmaturer.

Kulturhistoriskt värdefulla detaljer

Trappan, trappbarriär och ledare, glasad lanternin, glasade dörrar, belysningsarmaturer, skyltar, ev bevarade väggytor under skivbeklädnaden, ventilationsgaller av gjutjärn i R110.

55 Rum 301 från nordost.

57 Bevarad taklist under sänkt tak i R314a, badrum från renoveringen 1960.

58 Glasat, värmeisolerat kassettkak i rum 301.

56 Rum 314 från öster.

59 Detalj av tak i rum 314.

Rum nr	Funktion	Våning
302–305, 308–311	Hotellrum	2 tr

Historik

Hotellrummen ligger i den del av byggnaden som påbyggdes 1903. Vid påbyggnaden uppfördes nya skiljeväggar av stående furuplank och liggande brädor med mellanlägg av papp på vardera sidan om plankorna. I rum 309 finns en delvis återupptagen dörröppning mot rum 308. En tidning som är fastklistrad på dörrkarmens insida är daterad 1922. Årtalet daterar sannolikt igensättningen till 1920-talet. På ritningarna från 1902 kan öppningar anas mellan R302–303, R304–305, R308–309 och R310–311. WC installerades vid renoveringen 1960.

Materialbeskrivning

Golv	Golven är belagda med gröna, kvadratiske linoleumplattor ovanpå ursprungliga golv av furuplank med frisplankor längs väggarna. Heltäckningsmattor har varit limmade på linoleumgolvet.
Sockel	Rummen har profilerade, vitmålade golvsocklar av trä.
Väggar	Vitmålad, profilerad bröstpanel under fönstren. Väggarna är putsade och tapetserade. Enstaka tidningar i tapetunderlaget är daterade 1959. Väggen mellan R310 och R311 har rivits.
Taklist	Profilerad, vitmålad stuckaturlist.
Tak	Taket är putsat och vitmålat. Takrosetter i rummens mitt.
Dörrar	Profilerade, vitmålade dörrfoder mot R314. Mellan R308 och R309 har det tidigare funnits en dörröppning. Enkla dörrfoder mot WC. Släta dörrar från 1960-talet mot WC och R314. Snickerierna är vitmålade.
Fönster	Kopplade fönster. Profilerade fönsterfoder och smygpaneler. Panelerna är förspikade med skivor. Snickerierna är vitmålade.
Övrigt	WC finns inrett i samtliga rum undantaget R311 som enbart har haft ett handfat i rummets sydöstra hörn. Kamflänsradiatorer på fot från Hellefors finns i samtliga rum.

Kulturhistoriskt värdefulla detaljer

Originalbrädgolv, linoleumplattor, golvsockel, bröstpanel, radiatorer, fönsterfoder och smygpaneler, dörrfoder, taklist och takrosetter, bevarade tapetlager. Taklister och takrosetter har ett något enklare utförande i dessa rum än i rummen i den äldre delen av byggnaden.

60 Rum 305 från sydväst.

62 Taklist i rum 302.

63 Takrosett i rum 302.

61 Rum 309 från sydöst.

64 Radiator i rum 308.

Rum nr	Funktion	Våning
306–307	Hotellrum	2 tr

Historik

Hotellrummen ligger i den ursprungliga byggnaden från 1896. Nuvarande planlösning med rum och badrum härrör från renoveringen år 1960.

Materialbeskrivning

Golv	Golven är belagda med gröna, kvadratiske linoleumplattor ovanpå ursprungliga golv av furuplank med frisp plankor längs väggarna. Plankgolvet är troligen målat. Ovanpå linoleumplattorna ligger delvis bevarade heltäckningsmattor.
Sockel	Profilrad, vitmålad golvsockel av trä.
Väggar	Vitmålad, profilerad bröstpanel under fönstren. Väggarne är putsade och tapetserade med en brun, medaljongmönstrad tapet.
Taklist	Profilrad, vitmålad taklist.
Tak	Taken är putsade och vitmålade. Takrosetter mitt i rummen. Ursprungliga dekorationsmålerier är åtminstone delvis bevarade under nuvarande ytskikt. I R307 finns ursprungliga dekorationsmålningar bevarade under nuvarande färglager.
Dörrar	Dörröppningarna mot R314 har ursprungliga, profilerade dörrfoder bevarade. I öppningen mellan R306 och R307 är en ursprunglig skjutdörr bevarad. Dörrbladen består av ramverk och tre fyllningar. Öppningen har varit igensatt under en period. Tidningslager daterade 1957 i anslutning till öppningen i R307 indikerar att öppningen sattes igen vid renoveringen 1960. Snickerierna är vitmålade.
Fönster	Kopplade fönster i burspåret mot norr. Profilerade fönsterfoder och smygpaneler. Panelerna är förspikade med skivor. Snickerierna är vitmålade.
Övrigt	Badrum är inredda i rummen. Badrummens inredning är från renoveringen 1960, men är delvis utrivn. Kamflänsradiatorer på fot från Hellefors vid fönstren.

Kulturhistoriskt värdefulla detaljer

Originalbrädgolv, linoleumgolv, golvsockel, bröstpanel, fönsterfoder och smygpaneler, dörrfoder, originalskjutdörr, taklist och takrosetter, bevarade tapetlager, dekorationsmålning i tak.

65 Rum 306 från nordväst.

67 Taklist i rum 306.

68 Takrosett i rum 306.

66 Rum 307 från nordväst.

69 Bevarad dekorationsmålning i taket i rum 307.

Rum nr	Funktion	Våning
312–313	Hotellrum	2 tr

Historik

Hotellrummen ligger i den ursprungliga byggnaden från 1896. Rummen var ursprungligen sovrum, men R312 gjordes om till städerskerum och linnerum vid ombyggnaden 1903. Mellan städerskans rum och linnerummet uppsattes ett glasparti med rutor av etsat glas. I det som fram till 1903 varit städerskerum anordnades en trappa till vinden. Under den nya trappan inreddes en städskrubb. R312–313 fick nuvarande planlösning vid renoveringen 1960 då rummen förminskades i samband med att en korridor ordnades mellan rummen och trapphuset.

Materialbeskrivning

Golv	Golvet i R312 är belagt med gröna, kvadratiska linoleumplattor ovanpå ursprungliga golv av furuplank med frisp plankor längs väggarna. Golvet i R313 är belagt med en brunmönstrad plastmatta ovanpå äldre golv.
Sockel	Profilerad, vitmålad golvsockel på vissa väggar. Övriga väggar har en enkel, vitmålad golvsockel som troligen tillkom vid renoveringen 1960.
Väggar	Väggarna är putsade och tapetserade. Vitmålad, profilerad bröstpanel under fönster. Över handfaten är väggarna kaklade med vitt kakel.
Taklist	Profilerad, vitmålad stuckaturlist, undantaget den norra, sekundära väggen som har en enkel hålkälslist.
Tak	Taken är putsade och vitmålade.
Dörrar	Enkla, vitmålade dörrfoder mot R314. Dörrfodren tillkom vid renoveringen 1960.
Fönster	Kopplade fönster mot söder. Profilerade fönsterfoder och smygpaneler. Panelerna är förspikade med skivor. Snickerierna är vitmålade.
Övrigt	Rummen saknar WC, men har handfat installerade invid den norra väggen. Kamflänsradiatorer på fot från Hellefors.

Kulturhistoriskt värdefulla detaljer

Originalbrädgolv, linoleumgolv, golvsockel, bröstpanel, radiatorer, fönsterfoder och smygpaneler, dörrfoder, taklist och takrosetter, bevarade tapetlager.

70 Rum 312 från sydväst.

72 Möte mellan ursprunglig taklist och taklist uppsatt i samband med ombyggnaden 1960, rum 312.

73 Möte mellan ursprunglig golvsöcket och golvsöcket uppsatt i samband med ombyggnaden 1960, rum 312.

71 Rum 313 från nordöst.

74 Linoleumplattor i rum 312.

Rum nr	Funktion	Våning
402	Personalrum, övernattning	3 tr.

Historik

Rummet ligger i den ursprungliga byggnadens vindsutrymme och inreddes till rum för personal vid ombyggnaden av hotellet 1903.

Materialbeskrivning

Golv	Golvet är belagt med gröna, kvadratiska linoleumplattor, troligen ovanpå ursprungligt golv av furuplank med frisp plankor längs väggarna. Framför kakelugnen ligger små, kvadratiska, grå klinkerplattor.
Sockel	Profilerad, vitmålad golvsockel av trä.
Väggar	Väggarna är putsade och tapetserade.
Taklist	Profilerad, vitmålad taklist med hålkälsprofil. Listen löper bakom kakelugnen och inuti garderoben på den östra väggen.
Tak	Taket är pappspänt och vitmålat.
Dörrar	Profilerade, vitmålade dörrfoder. Mot R401 sitter en av husets två bevarade originalinnerdörrar. Den vitmålade dörren är indelad i fyra fyllningar.
Fönster	Kopplat, rundbårigt fönster mot söder. Profilerade, gråmålade fönsterfoder.
Övrigt	I rummet står en vit kakelugn med brun sockel. Kakelugnen tillkom troligen vid ombyggnaden 1903.

Kulturhistoriskt värdefulla detaljer

Originalbrädgolv, linoleumplattor, golvsockel, fönsterfoder, dörrfoder och dörr, taklist, bevarade tapetlager, pappspänt tak, kakelugn, klinker framför kakelugnen.

75 Rum 402 från nordväst.

77 Kakelugnens krön.

78 Rummets enkla taklist med hålkälsprofil.

76 Rum 402 från sydöst.

79 Fuktskada i taket i rummets nordöstra hörn.

80 *Originalpardörr mellan rum 205 och 206 på det första våningsplanet.*

81 *Originalenkeldörr i rum 402 i vindsvåningen.*

82 *Glasad enkeldörr från renoveringen 1960 mellan rum 203 och rum 202 på hotellets första våningsplan.*

83 *Glasad pardörr från renoveringen 1960 mellan rum 314 och 301 på hotellets andra våningsplan.*

KULTURHISTORISKA VÄRDEN

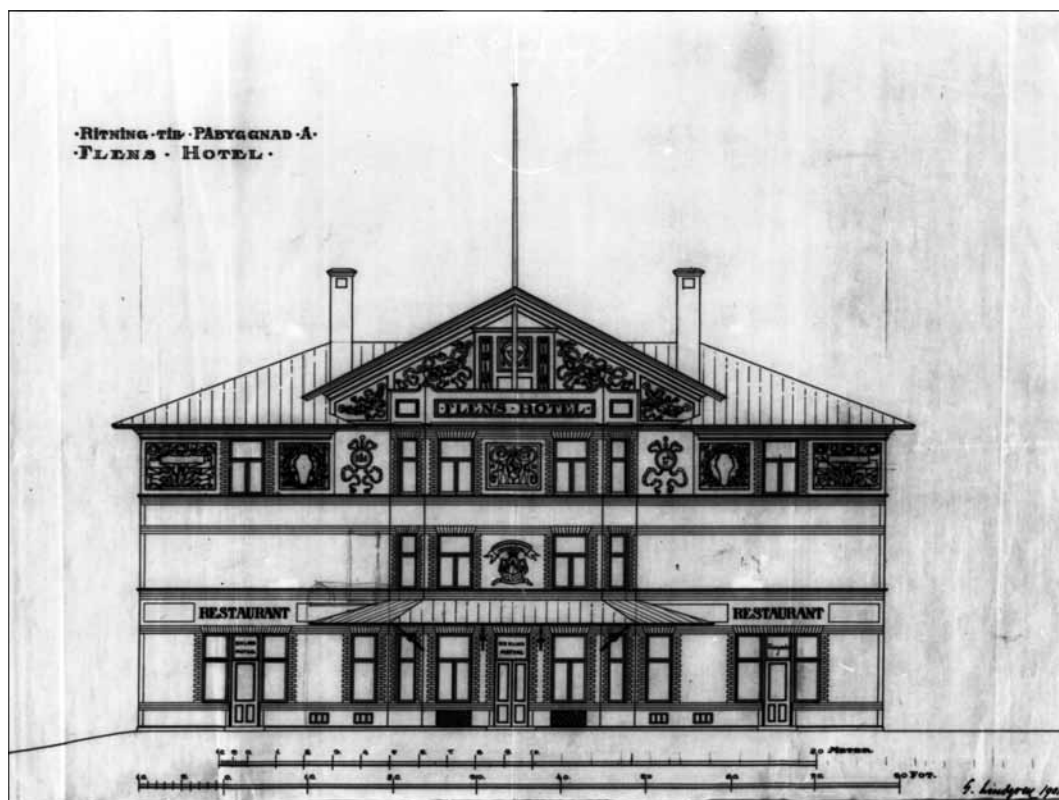
Tillkomsten av Flens järnvägshotell representerar en expansiv samhällsutveckling i järnvägstrafikens barndom och byggnadens vidare öden speglar såväl järnvägens som hela samhällets utveckling under drygt 110 år. Hotellets tidiga historia är också starkt förknippat med Stenhammars slott och därmed med kungafamiljen. Än idag framstår kungamatsalens dekorationsmålningar som ett konkret minne från denna tid.

Flens järnvägshotell bevarar idag mycket av sin ursprungliga karaktär. Järnvägshotellet utgör en viktig del av Flens stationsområde tillsammans med stationsbyggnaden, godmagasinet och plattformstaken. Hela området vittnar om stadens tillkomst och utveckling. Som helhet utgör stationsområdet en av få så gott som intakta bangårdsmiljöer från järnvägens tidiga barndom i Sverige.

Järnvägshotellet har en betydande roll som förmedlande länk mellan generationer av Flensbor. Hotellet har genom den verksamhet som har bedrivits inom dess väggar på olika sätt påverkat människor i Flen under lång tid.

Flens järnvägshotell är ett verk av Gustaf Lindgren som var en av de mest framträdande arkitekterna i landet kring sekelskiftet 1900. Lindgren ritade ett stort antal byggnader under sin yrkeskarriär och arbetade gärna med historiska arkitekturstilar i sina byggnader. Han är mest känd som fängelsearkitekt och ritade ett flertal centralfängelser i landet. Han ritade även Rådhuset i Motala, stationsbyggnaden Hamnstationen i Jönköping, Karesuando kyrka, Länsresidenset i Karlskrona och Sjoutnäs kyrka.

Konstnären och målaren Carl Olof Bartels, Stockholm, svarade för all interiör och exteriör målning vid uppförandet av järnvägshotellet 1896. Dekoreringen vid ombyggnaden 1903 utfördes också enligt Bartels förslag. Ursprungliga dekorationsmålningar i bland annat Kungamatsalen och på fasaderna kan därför med stor sannolikhet knytas till Bartels. Bartels var en framstående konstnär och tecknare och började som elev hos dekorationsmålaren Carl Grabow år 1885 samtidigt som han studerade vid Tekniska skolan. Bartels studerade i Berlin 1891-93 och därefter vid Kunstgewerbeschule i München. Han arbetade senare bland annat som dekoratör i Zürich, Luzern och i Bukarest, där han under en period var anställd som teatermålare vid nationalteatern.

84 Mikrofilmad kopia av arkitekten Gustaf Lindgrens originalritning inför ombyggnaden av Flens järnvägshotell 1903. Fasad mot norr (Plan- och byggkontorets arkiv, Flens kommun).

Han har även illustrerat ett antal böcker, bland annat ”Buffalo Bills äventyr i Vilda Västeren”.

Hotellet representerar olika tiders syn på hotell- och restaurangverksamhet under ett drygt sekel. Detta avspeglas även i interiören som visar på olika tiders bekvämlighetsideal och myndighetskrav. Inredningen är genomgående utförd i material av hög kvalitet och visar inblandade arkitekters genomtänkta arbete från minsta detalj till den stora helheten. Interiören äger stora värden från framför allt sent 1800-tal/tidigt 1900-tal och från renoveringen 1960, de två perioder som har avsatt flest spår i dagens byggnad. De arkitekter som därigenom främst har kommit att prägla järnvägshotellet är Gustaf Lindgren och Elof Andréasson, Rapidbolaget.

Mycket av järnvägshotellets olika byggnads- och renoveringsarbeten finns dokumenterade i form av ritningar och/eller arbetsbeskrivningar. Dock saknas en hel del ritningsmaterial, främst från uppförandet 1896 samt från påbyggnaden 1903.

Värden att beakta vid projektering

Följande värden är viktiga att ta hänsyn till i samband med projekteringar vid kommande renoveringar av Flens järnvägshotell. Utifrån hotellets framtida användning bör interiörens kulturhistoriska värden graderas för att avgöra vilka detaljer och helheter som är absolut omistliga delar av byggnaden.

Generellt:

- Husets identitet/förankring i staden. Hotellets framtida användning bör ha bred förankring i Flen.

Exteriör:

- Lanterninens funktion och ljusinflöde.
- Underliggande putsskikt med bevarade dekorationsmålningar, dokumentation och eventuell framtägnning och konservering.
- Glas- och dörrpartier mot perrongen.
- Huvudentrén.
- Takets plåttäckning, främst utförande och färgsättning.
- Fönstrens indelning och dimensioner, inte nödvändigtvis nuvarande fysiska fönster.
- Fasaddetaljer med tak och burspråk mot perrongen.
- Neonskylten på södra fasaden.

Interiör:

- Golvmaterial.
- Ursprunglig fast inredning från 1896/1903.
- Bevarade dekorationsmålningar, dokumentation och eventuell framtägnning och konservering.
- Radiatorer från 1918.
- Tillägg från 1960.
- Viktigt att öppna upp trapphuset och att återskapa det inflödande överljuset från takets lanternin.

SKADEBILD

Den presenterade skadebilden är resultatet av en okulär besiktning. Yttertakets bedömdes dels från marken, dels från vindsutrymmet. På grund av osäkerhet kring bärkraften i vindsvåningens bjälklag besöktes inte alla utrymmen på vinden. Av samma orsak gick inte takluckorna att nå.

Grundkonstruktioner, bärverk och yttertak

På hotellets södra fasad löper en genomgående spricka från murkrönet via de östra fönstren i bottenvåningen, ned i mark (bild 85). Sprickans övre del förefaller löpa i skarven mellan ursprunglig byggnad och den år 1903 förhöjda östra delen. Fönstrens valvbågar är deformerade och en sten i sockellisten har spruckit. På den norra fasaden finns en motsvarande spricka i fasadens övre del.

På hotellets västra fasad löper sprickor framför allt mellan fasadens fönster. Sprickorna har orsakat mindre deformationer i fönstrens raka valv, liksom i entréns dörröppning. Sprickorna fortsätter under bottenvåningens fönster.

Mellan det andra våningsplanet och vindsvåningen finns på två ställen genomgående hål i bjälklaget (bild 86). I anslutning till hålen finns begränsade, men kraftiga rötskador orsakade av tidigare läckage från yttertakets. Vid besiktningstillfällena gjordes bedömningen att det läckage som orsakat dessa skador är åtgärdat.

Yttertakets svartplåt är generellt rostig, men den ser delvis ut att vara i relativt bra skick. På takfallens utskjutande delar är plåten helt sönderrostad på flera ställen (bild 89). Plåten i fotrännorna är trasig på flera ställen och stuprörens trattar sitter inte i rätt läge, utan stuprören rör sig fritt. Hängrännen på norra sidans skärmtak är helt sönderrostad.

Takstolar och underlagstak förefaller överlag vara i gott skick. På underlagstaket finns en del fuktfläckar och mindre rötskador. Vid ett av besiktningstillfällena föll rikligt med blötsnö och pågående mindre läckage kunde konstateras på ett par ställen. Takfotsbrädorna är rötskadade på vissa ställen. I byggnadens sydöstra hörn finns ett hål rakt igenom takfoten. Avrinningen från takytorna via stuprören fungerar inte.

85 Sprickan på den södra fasadens östra del.

86 Ett av de två hål som finns i bjälklaget mellan hotellets andra våningsplan och vinden.

87 Yttertakets skivtäckning av svartplåt, här på hotellets sydvästra sida.

88 Partier med bortfallen puts på hotellets västra och södra fasader.

89 Växtlighet på balkongen vid balustraden på hotellets norra sida.

90 Sönderrostad plåt vid takfoten på hotellets södra sida.

Fasader

Putsen på hotellets fasader uppvisar generellt mindre sprickor och bompartier. På fasaderna finns flera partier med bortfallen puts (bild 88). Om puts faller ned i större bitar finns en viss risk för skador på förbipasserande. På den södra fasaden har en del av listen runt den östra medaljongen, med året 1960, fallit ned.

Teglet på fasaderna är generellt i bra skick, men en del tegel uppvisar vittrade och exfolierade ytor.

Balustraden på den norra fasadens burspråk och samtliga fönster och dörrar är i behov av översyn. Balustradens balkong är fylld med fågelträck och skräp och utgör näring för en mindre buske som växer på balkongen (bild 89).

Fönsterblecken är trasiga på ett par ställen och gesimsernas plåttäckningar är överlag i dåligt skick.

På fasaderna finns en mindre mängd klotter vilket kan vara svårt att avlägsna, framför allt på teglet. Fönsterbågarna uppvisar brytmärken efter inbrottsförsök och enstaka fönster är spruckna. Fönsterbågarna är i behov av renovering, kittning och målning.

Interiör

Interiören är i ett generellt behov av sanering och renovering. Taken uppvisar generellt sprickor. Med hänsyn till att uppdraget primärt var inriktat på hotellets exteriör har enbart uppenbara brister noterats vid besiktningstillfällena.

I pannrummet i källaren står en oljetank som bör kontrolleras för eventuellt läckage. I källaren är oljelukten påtaglig, men den känns även i delar av bottenvåningen.

Prioriteringsordning

Punkterna 1 till 3 bör ses som akuta åtgärder som måste utföras för att säkra byggnadens framtida bestånd. Punkterna 4 till 5 bör därefter utföras för att undvika ytterligare följdskador orsakade av eftersatt underhåll. Följande punkter är relaterade till byggnadens framtida användning.

1. Taket ses över och åtgärdas. Yttertaket bör om möjligt renoveras snarare än att nyläggas helt. Innan ställning tas till detta bör taket undersökas av en plåtkonsult med erfarenhet av arbete med renovering av gamla plåttak.
2. Orsaken till sprickorna i ytterväggarna utreds noggrant och åtgärdas. Skadebedömning bör utföras av en erfaren konstruktör. I steg ett bör åtminstone sprickorna i den västra fasaden utredas. Dessa har troligen funnits sedan uppförandet av byggnaden, vilket indikeras av att de är synliga på ett fotografi från 1940-talet (figur 6).
3. Fasadputsens ses över. Bevarade äldre putslager, färgskikt och dekorationer dokumenteras av konservator. Ställning bör därefter tas till hur befintlig puts och dekorationsmålningar ska hanteras i den fortsatta renoveringsprocessen. Eventuell risk för putsbortfall bör utredas och vid behov åtgärdas.
4. Fönstren går igenom och målas, se även punkt 6–7. Balustraden på den norra fasadens burspråk går igenom och målas.
5. Kontrollera oljetank, ev. läckage.
6. Hitta en användning för byggnaden. Ta till ställning inriktning på en invändig renovering med utgångspunkt i det framtida användningsområdet. En fördjupad antikvarisk undersökning med inriktning på interiören bör utföras.
7. Mät vibrations- och bullernivåer. Därefter tas ställning till eventuell ljudisolering av fönster.
8. Laga hål i bjälklag, sanera och renovera interiören.
9. El- och VVS, Inventera eventuellt värme- och ventilationskanalerna för möjlig återanvändning om de inte är igenmurade.
10. Öppna upp trapphusets överljus. Välj annan lösning rörande värmeisolering av takfönster.

91 Flens järnvägshotell och järnvägsstation från nordost i början av 1900-talet. Fotograf okänd. Sörmlands museums arkiv (SLM M035759)

92 Brandlarm och utrymningsskylt över dörren mellan rum 301 och rum 314.

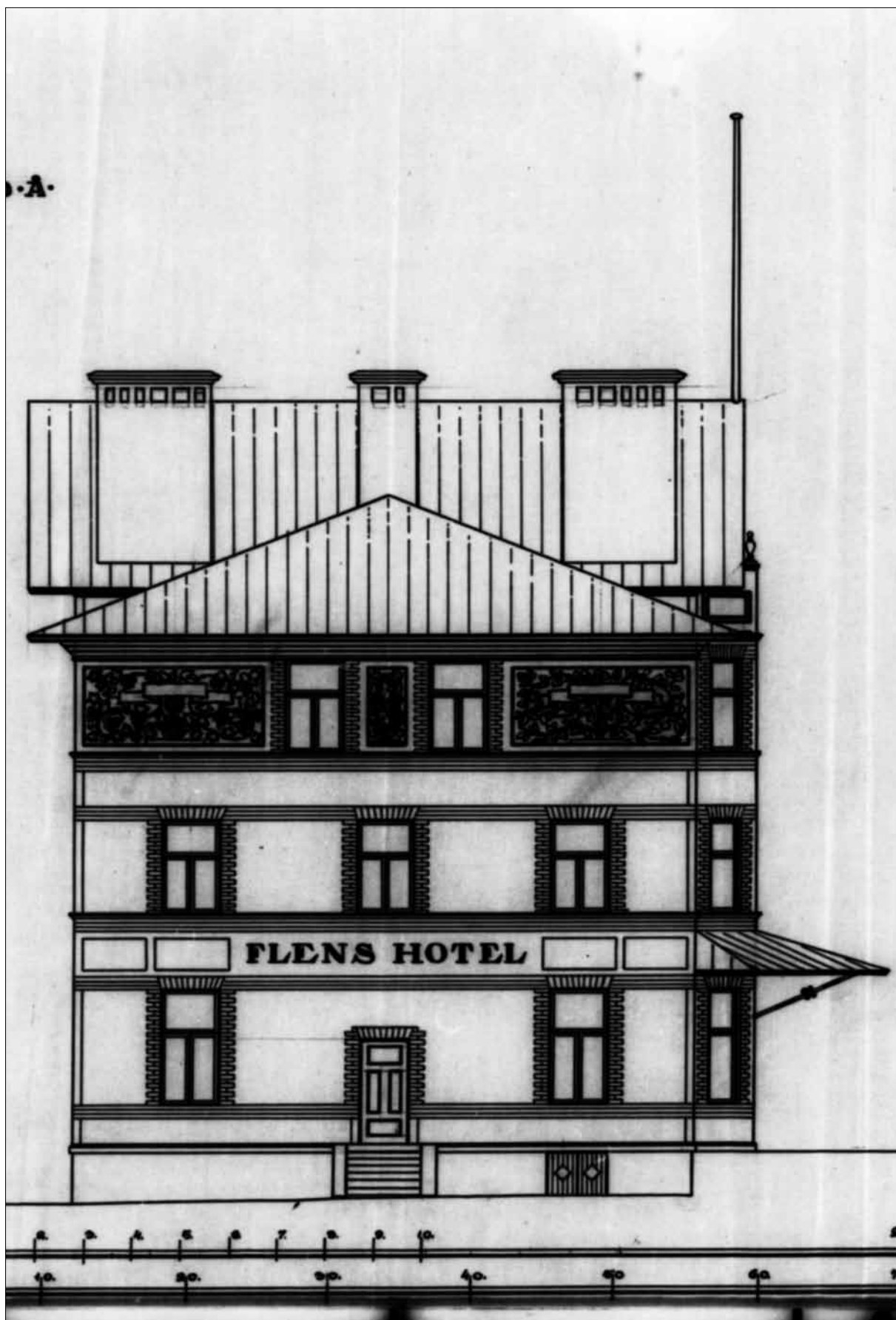
KÄLLFÖRTECKNING

Litteratur

- Andersson, J. 1964. *Flen från by till stad*. Flen.
Christiansson, H (red.). 1985. *Ett stycke Sörmland. Flens kommun i tiden och historien*. Nyköping.
Lager-Komnow, B (red.). 1980-1981. *Svenskt Biografiskt Lexikon XXIII*. Stockholm.
Lilja, G, Olsson, B, & Svensson, S A (red.). 1952. *Svenskt Konstnärslexikon, band I*. Malmö.
Lindblad, B. 1999. *Boken om Flen*. Flen.
Nilsson, S. 2000. *Svenska residens*. Stockholm.
Welin, G (red.). 1906. *Statens järnvägar 1856–1906. Band II och IV*. Stockholm.

Arkiv

- Arkitekturmuseets arkiv, Stockholm
Flens kommun
 Plan- och byggkontorets arkiv
 Flens stadsarkiv
 Flens hembygdsförenings arkiv
Landsarkivet, Göteborg
Riksarkivet, Stockholm
Sveriges Järnvägmuseums arkiv, Gävle
Sörmlands museums arkiv, Nyköping

93 Järnvägshotellets östra fasad. Utsnitt av Gustaf Lindgrens förslag till påbyggnad av Flens hotel 1901 (Plan- och bygghkontorets arkiv, Flens kommun).

ADMINISTRATIVA UPPGIFTER

Fastighetsuppgifter

Objekt: Flens järnvägshotell

Kommun: Flens kn

Fastighetsbeteckning: Flen Orresta 3:5

Socken: Flen

Län: Södermanland

Författningsskydd

Byggnadsminnesförklaring

Fråga är väckt angående byggnadsminnesförklaring av Flens järnvägshotell, 1994-12-05.

Detaljplan

I den detaljplan som togs fram inför ombyggnaden av Flens bangård, fastigheten Orresta 3:1 mf l, antagen den 29 november 2001, har Flens järnvägshotell fått beteckningen q, vilket innebär särskilt värdefull bebyggelse med rivningsförbud.

Plan- och bygglagen, Lag (1998:805)

Plan- och bygglagen (PBL) innehåller bestämmelser om planläggning av mark och vatten och om byggande. Enligt 3 kap. i Plan- och Bygglagen, 10§ och 12§, skall ändringar av en byggnad utföras varsamt så att byggnadens karaktärsdrag beaktas och dess byggnadstekniska, historiska, kulturhistoriska, miljömässiga och konstnärliga värden tas till vara. Vidare får byggnader, som är särskilt värdefulla från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt eller som ingår i ett bebyggelseområde av denna karaktär, inte förvanskas. Enligt 13§ skall byggnaders yttre skall hållas i vårdat skick. Underhållet skall anpassas till byggnadens värde från historisk, kulturhistorisk, miljömässig och konstnärlig synpunkt samt till omgivningens karaktär.

Projektrelaterad information

Fastighetsägare: ARK Konsulter, Göteborg

Beställare: Länsstyrelsen i Södermanlands län

Utförare: Dag Forssblad & Eva Wockatz, Sörmlands museum

Övriga uppgifter

Länsstyrelsen i Södermanlands län, dnr 434-1003-2007.

Sörmlands museum, Dnr KN-KUS07-404

Ägarlängd

Disponent Herman Egnell, Eskilstuna, 1895–1911

Eskilstuna Bryggeriaktiebolag, 1911–1917

Fru Emma Blomgren, 1917–1930

Eskilstuna Bryggeriaktiebolag, 1930–1943

Källarmästare Gottfrid Ekman, Flen 1943–1959?
1959–?

Hans Ericsson, ? –1987

Första Milstolpen KB/AB Kalejdoskopets konkursförvaltare, Göteborg, 1987–1994 (konkurs 1992)

Tylögatt Fastighets AB, 1994–

ARK Konsulter, Göteborg ca 2000–

Dokumentationsmaterial

Dokumentationsmaterial i form av arbetsmaterial och fotografier förvaras i Sörmlands museums arkiv, Nyköping.